PART TWO
DRAUGAS
Saturday, sept. 10, 1960

MOKSLAS ✯ MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS
DRAUGAS
Šeštadienis, rugs. 10, 1960 m.

RAŠYTOJAS ROMANO GUARDINI

M. KRUPAVIČIUS, Cicero, Ill.

Šis garsus vyras gimė 1885 m. vasario 17 Italijos Veronoje, bet augo ir mokėsi Vokietijos aukso pareinio Maince, kur jo tėvas ėjo italų konsulo pareigas. Pradžioje studijavo gamtos ir visuomeninius mokslus, vėliau perėjo į filosofiją ir teologiją. Baigęs mokslus tapo kunigu.

Guardini atšventė savo amžiaus 75 metų sukaktį. Ją atžymėjo visa pasaulio ne tik katalikiškoji, bet ir nekatalikiškoji spauda; nes jis savo kūrybą žinomas ne tik katalikiškam pasauliui, bet ir protestantiškam. Jo gili mintis ir autentiškas krikščioniškas žodis atidarė duris ir į protestantų knygų spintas.

Pradeda nuo liturgijos

Lieknas, smulkaus, patrauklaus veido, baltais plaukais, jau paūgėjusia kakta, juodais drabužiais ir tokiu pat kaklaraiščiu Guardini, peržengęs 75 metų amžiaus slenkstį, Miuncheno universitete dar vis patraukia prie savo profesoriškos katedros studentų minias.

Jo knygos išverstos beveik į visas Europos kalbas. Savo mokslininko ir rašytojo darbą Guardini pradėjo apie 1918 m. O 1928 m. vienuolika jo parašytų knygų buvo susilaukusios nuo trylikos ligi dvidešimt trijų laidų.

Savo pirmąją knygą **Vom Geist der Liturgie** — apie liturgijos dvasią parašė 1918 m., kaip niekam dar nežinomas jaunas ir kuklus parapijos vikaras. Šia savo pirmąja knyga jis pataikė į patį aktualiosios teologinės problematikos nervą. Jo paskelbtos toj knygoj mintys tapo viso pasaulio aktyvių katalikų nuosavybe. Liturgijoj Guardini įžiūrėjo visa, pro ką nesusiinteresavę ir nestabtelėję praėjo tiek pasauliečių ir tiek kunigų. Joje jis pamatė bendruomenės ir Bažnyčios išgyvenimus, poeziją, grožį ir... dramą. "Liturgija tai gyvenimas, kuris tapo menu", rašo jis. Jo pluksna piešė naujų nežinomų kontinentų siluetus. Tas problemas jis kėlė sakykloje ir universitetinėj katedroj sugestyviai, patraukliai, įtikinančiai ir uždegančiai. Didele dalimi Guardinio nuopelnas, kad liturginis sąjūdis šiandien yra visuotinas ir labai gyvas.

Jo žodis jaunimui

1921 m. Guardini išleido savo skaitytų Bonos universitete paskaitų ciklą, pavadindamas leidinį **Vom Sinn der Kirche** — Bažnyčios prasmė. Autorius jame konstatavo tą nepamirštamą "eiseną Bažnyčios link", pažiūrėdamas, kad "Bažnyčia bunda sielose". Tą knygą dedikavo jaunimui, reikšdamas savo troškimą, kad Bažnyčia pirmiausia bustų sielose tų, kurie yra jos pavasaris ir ateitis.

Bet ši knyga nebuvo pirmoji skirta jaunimui. Pirmąją skirtą jaunimui knygą parašė 1921 m., pavadinęs ją **Neue Jugend und katholischer Geist** — naujasis jaunimas ir katalikiškoji dvasia. Paskui pats stojo vadovauti jaunimo sąjūdžiui, kuris nuo 1921 m. pradėjo leisti savo **Schildgenossen**.

Autorius kalbėjo savo jauniems draugams pirmiausia apie tai, ką reiškia būti kataliku. "Būti kataliku, kalbėjo jis, reiškia tvirtinti, afirmuoti visą buitį su visa jos galybe, platumu ir gyliu, su visais priešingumais, įtampa ir tragizmu. Katalikas tai pilnutinis žmogus".

Pilnutinio žmogaus gyvenimas

Pilnutinis žmogus — tą mintį apie asmenybę, laisvę ir žmogaus vertingumą Guardini skelbė drąsiai ir garsiai net tada, kai Vokietija ėjo į "ilgų peilių nakties" glūdumą. Hitlerinis režimas Guardinį pakentė tik kelis metus. 1939 m. atėmė iš jo katedrą ir pasmerkė tylai. Ir tik griuvus nacių viešpatavimui, Guardini grįžo vėl į savo profesorišką katedrą — 1945 m. Tiubingeno universitete, o 1948 m. — Miunchene, kuriame ligi šiol dirba savo mėgiamą brangų darbą.

Atėjo jo nuopelnų pripažinimo ir pagerbimo laikas. 1952 m. Vokietijos knygynai ir leidyklos Frankfurte prie Maino įteikė jam Taikos Dovaną. Bažnyčia atžymėjo prelato titulu. keli universitetai suteikė **honoris causa** daktaratus. Freiburgo Filosofijos fakulteto daktarato įteikimo iškilmėse kalbėjo prof. Maksas Miulleris. Savo kalboj jis pavadino Guardinį didžiausiu mūsų krikščionišku pedagogu. Ir neperdėjo taip jį apibudindamas. Pabrėždamas asmenybę, sąžinės vaidmenį, laisvę ir autoritetą, Guardini įrodė, kad tikrasis Bažnyčios, krikščionybės ir Evangelijos klimatas yra žmogaus išlaisvinimas.

Guardini išgyveno ir savo akimis matė, kaip Bažnyčia, susikirtusi su totalistine sistema, turėjo pereiti ugnį ir vandenį. Kovoje dažnai ateina pagunda kokiu nors būdu pasinaudoti priešininko taktika. Tačiau Bažnyčiai būtų didžiausia nelaimė tapti totalistine mašina sieloms išganyti. Katalikybė, būdama mūsų kultūros siela, turi ginti laisvę, turi padaryti visa, kad "pasaulis galėtų giliai laisve atsidusti, kad pasijustų vėl didis ir laisvas".

Kiti jo raštai

Bažnyčia, liturgija, žmogus — .vis tai gyvenimo reikalai. Apie gyvenimą rašo Guardini visoj savo knygų eilėj, ypatingai jį akcentuodamas ir ryškindamas: apie gyvąjį Dievą rašo knygoje **Vom lebendigen Gott**, apie tikėjimo gyvenimą — knygoje **Vom Leben des Glaubens.** Šiurpų Paskalio religinio išgyvenimo dokumentą analizuoja knygoje **Christliche Bewusztsein** — krikščioniškoji sąžinė. Savo knygą **Der Herr,** kurioje rašo apie istorinį Kristaus atėjimą ir gyvenimą žemėje, jautriai dedikavo "keliauninkams ir tiems, kurie yra kelyje — **peregrinantibus et iter agentibus".**

Kokia Guardinio reikšmė, vertė ir kuo nuo kitų tos rūšies rašytojų išsiskyrė? Svarbiausia tuo, kad ypatingu būdu ėjo prie didžiosios Dievo ir kūrinių problematikos. Guardini priklauso tai išminčių rasei, kuri žūsta mūsų erudicijos, scientizmo ir minties prefabrikatų pasaulyje. Jis tiesos akivaizdon stoja ne kaip savim pasitikįs dvasios problemų specialistas, bet kaip nuolankiai ir nužemintai pasiduodąs jos veiksmui žmogus.

• **Ateitininkų jubilėjinio kongreso darbai** bus paskelbti atskira knyga kitų metų pirmoje pusėje. Knyga turės 300 - 400 puslapių. Leidinį redaguos Ateitininkų Federacijos Valdyba.

• **L. Dambriūnas** renka medžiagą studijai apie sintaksinius skolinius lietuvių kalboje. Tai bus ilgesnė studija. Yra apsigyvenęs Brentwoode, Md., penketui dienų buvo atvykęs į Chicagą ir dalyvavo jubilėjiniame ateitininkų kongrese.

POEZIJA IŠ LIETUVOS

SAPNAS

Aplinkui šūsnys obelų ir vyšnių pūpso.
Boluoja — rodos — sodai atdari...
Tik tvoros — išsivėpusios it šmėklos stūkso,
Pavasario kelionės vidury...

Sidabro dygsniai tau galvoj — šimtais upelių
Į baltą švarko jūrą nusities,
Bet vis eini keliu — kur reikia saulės ligi kelių,
Paėmęs vadovėlį už petlės.

Skandinti gera tavo rankoj savo ranką,
Kada ji didelė, gera, tvirta —
Kada jos šiluma, kaip saulės, neišsenka,
O josios parama ir man skirta.

Aš — rodos — trečiaklasis iš mokyklos tavo.
Ir gera tampa. Gera... ir šviesu —
Nors žingsniai tavo nuo ilgos naštos lingavo,
O metai korės ant pečių liesų.

Vėl senas vyšnių namas, kiemas — už miestelio —
Varpelis, ieškantis visų vaikų;
Ir tu, paėmęs nuo žemėlapio, lazdelę,
Į savo avilį skrendi kartu...

— — — — — — — — — — —

Išlakstėm spiečiais. Liko tik mokyklos vaizdas.
— Sakyk, vadove, kur šiandien esi?!
Ar jau užgijo pančių dovanotos žaizdos..:
Ar amžiams atgulei kapų rūsy...

Bet šaukti aš tavęs, o niekad, nepaliausiu!
Ir nors sapne kalbėsimės ilgai...
Su tavo atvaizdu per ūkanas keliausiu,
Nors lictūs aukso lis, ar gaubs sniegai.

* * *

Ateis ruduo šaltas,
Kris nuo medžių lapai...
(Iš liaudies dainos)

1.

Rudenio dienos — vasarą gena,
Vasarą gena sodžiaus laukais;
Jau žiburėlis pirkioj rūsena,
Pirkioj rūsena šiais vakarais.

Pabarės plačios — migdos sutingę,
Migdos sutingę plūgo glėby.
Šermukšnėlio uogelės sustingus
Vasaros kraujo lašą regi.

2.

Sirpsta kadugio šakelė.
Sirpsta putino galva.
Plaka varpose duonelę
Spragilų lietaus kruša.

Lapai saule nusidažo —
Auksu — obuoliai sode;
Kloja ežią paskui ežią
Pakasynų paklode...

3.

Klėtys nutunka... ir vėl suliesėja.
Plaukia aruodai gintaro ūpe.
Ten, kur dangus su žeme susilieja,
Ten, kur gardžiuojasi duona rupia.

Vasarą, rudenio dienos, išvaro,
Vyžom apavę, tuščia kišene...

Red. pastaba. Šių eilėraščių rankraščiai atsiųsti mūsų dienraščiui iš Lietuvos.

• **Violeta Mitkutė**, poetės Danutės Mitkienės duktė. baigusi Inmaculate Heart kolegijoje ispanų, anglų kalbų ir pedagogikos studijas (praktiką atliko Hollywood Aukšt. Mokykloje), planuoja atsikelti į Chicagą ir čia įsigyti mokytojos teises (kredencijalą) ir siekti magistro laipsnio. Dalyvavusi ateitininkų jubiliejiniame kongrese Chicagoje, rugs. vidury grįš į Los Angeles, kur turi vieną iš pagrindinių vaidmenų G. Veličkos statomame spektaklyje "Minija vėl išsiliejo". Vaidinimas bus atliekamas Kalifornijos Lietuvių dienoje, kuri įvyks spalio 23 d.

Č. Jonušas Palangos žvejų prieplauka; nuosavybė Čiurlionio Galerijos Chicagoje.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• **Pranas Naujokaitis** davė mums naują kūrinį — elegijų knygą "Akmens širdis". Autorius reiškiasi įvairiose srityse: yra pedagogas, laikraštininkas, literatas. Pernai metais iš spaudos išėjo jo romanas "Upeliai negrįžta į klanus" ir lyrinė poema "Šviesos mergaitė"; plačiai žinomas jo vadovėlis "Naujoji lietuvių literatūra"; dar Lietuvoje buvo (1930 m.) išleista jo eilėraščių knyga "Prie svyruojančių beržų", o dabar vėl pasirodo su poezijos knyga — "Akmens širdis". Čia jis dainuoja ir apie miestus su akmens širdimi, ir apie mergaitę, kurios širdis tarpais suakmenėja. Elegijose paprastai stipriai atsiliepia gailesio ir skundo tonas, ir čia to netrūksta; anot autoriaus: "Šešėlis tik esu / Numirusių šviesių dienų..."

Autorius mėgsta gamtą ir asociacijos kelias jį nuveda į ilgesingas svajas; pvz. rašydamas apie krintantį sniegą, jis mena Lietuvą: "Kai krinta baltos snaigės, / Ilgu ir baisiai liūdna / Baltųjų tėviškės laukų". Kryžių vaizdas jį veda į gimtąją žemę ir jisai pasakojasi: "Bet pavargęs pasaulio keliuos, / Vis lietuviško kryžiaus ilgiuos: / Praradimo ugny / Tik jis vienas skaudančią širdį paguos...". Bet autorius nėra tik skausmingos rezignacijos dainius; priešingai, vietomis jis prabyla su veržliu ryžtu: "O taip norėčiau aš papliupti / Sodrių pavasario lietum, / Paberti pievose žiedų gausybę, / Griausminga suskambėt daina".

Šalia gamtos, meilės, tėviškės motyvų, autorius randa gaivią jėgą ir religijoje. Išgirdęs varpus skambant, jis rimuoja: "Esu nukritęs lapas vėjuose / Rudens niūriuos, / Bet Tavų varpų skambėjime / Girdžiu / Velykų rytmečio šviesas, / Ir pats vėl pumpuru / Išsprogt veržiuos / Pavasario gaisiuosiuos spinduliuos..." Dievas jam, nors tarpais yra rūstus, bet visgi — mylintis "ir laimina žmogų ir žiedą".

Knyga turi 104 psl., išleido "Ateitis", viršelis patrauklus, pieštas dail. P. Osmolskio.

• **Juozas Vilimas,** buvęs vienas iš Fides leidyklos direktorių išvyko metams laiko į Meksiką, kur yra pasiryžęs studijuoti ūkines ir socialines Pietų Amerikos problemas, rašyti ir atostogauti. Išvyko su žmona ir dukterimi. Paskutiniu laikotarpiu buvo aktyvus su Chicagos Pietvakarių Bendruomenės Organizacija, apjungusia apie 200,000 gyventojų. J. Vilimas yra baigęs De Paul Universitetą, kur studijavo ekonomiką, filosofiją ir gamtamokslį.

• **Dail. Br. Murinas** ruošia savo akvarelės darbų parodą Detroito Tarptautinio Instituto patalpose. Paroda bus atidaryta rugs. 18 d. 4 v. p. p. ir rugs. 25 d. Parodą ruošia Detroito Lietuvių Kultūros Klubas. Atskirų pakvietimų nebus siunčiama; visi laukiami atsilankyti. Parodos proga išleistas katalogas su dail. P. Kaupo įvadu. Parodoj bus išstatyta apie 40 paveikslų, daugiausia peisažų, keletas kompozicijų ir pora portretų. Dail. P. Kaupas apie dail. Br. Murino tapybą rašo: "Kai stebi B. Murino kūrinius, pajauti, jog regimasis pasaulis subyra audringose emocijose ir tas pats apnuogintas gamtos vaizdas įgauna meniško kūrinio pavidalą".

• **Lietuvaitę Rūtą Kilmonytę - Lee,** filmų ir televizijos aktorę, plačiai aprašė didžiausias Los Angeles dienraštis "Los Angeles Times". Proga— jos pasirodymas muzikiniame įvairumų pastatyme "Show Boat". Pažymima, kad Rūta jau yra dalyvavusi net 400 televizijos programų. "Show Boat" yra masinis Civic Light Opera pastatymas, ir mūsų lietuvaitei pirmą kartą tenka dalyvauti tokiame dideliame spektaklyje su aukštais partneriais. Dienraštis pažymi, kad Rūta yra gimusi iš lietuvių tėvų Kanadoje, kad ji jau dalyvavo tokiuose pastatymuose ir filmuose kaip "South Pacific" ir "Kiss Me Kate", "Seven Brides for Seven Brothers", "Witness for the Prosecution". Korespondentui Rūta pareiškė, jog jos ateitis priklausysianti televizijai.

• **Dr. Alf. Šešplaukis** trijų mėnesių kelionėje aplankęs 12 kraštų ir apkeliavęs apie 12,000 mylių, atvyko į Chicagą, užsiauginęs derlingą barzdą. Kelionėje išbuvo Londone 10 dienų, Atėnuose 3 d., Jeruzalėj 2 sav., Egipte 2 sav., Italijoje 3 d., Šveicarijoje 2 sav., Muenchene (Euchar. kongrese) — 9 d., Tuebigene — 1 sav.; čia Universiteto bibliotekoje rado naujos medžiagos Herderio archyve — lietuvių dainų vertimo originalus ir juos nufilmavo; mikrofilmai bus saugomi Columbijos Universiteto bibliotekoje; Paryžiuje išbuvo 3 dienas ir taipgi nuvykęs į Chartres. Moksio metams prasidedant, sekančią savaitę išvyksta į New Yorką, kur dirbs Columbijos Universitete. Numato išleisti du tomu savo kelionių aprašymų: 1. Nuo Chicagos iki Romos ir 2. Nuo N. Y. iki Jeruzalės.

• **Lituanistika Columbijos Universitete** nuo šių mokslo metų dar praplečiama, įvedant platesnį literatūros dėstymo kursą. Amerikos lietuviai studentai daugiausia naudojasi kalbos kursu, gi literatūra galėtų daugiau pasinaudoti naujieji lietuviai studentai. Šalia Pennsylvanijos Universiteto, tai vienintelis universitetas Amerikoje, kur lituanistika yra dėstoma kaip regularus studijų objektas ir gaunami studijų kreditai kaip ir iš kitų dalykų. Pereitais metais ir lituanistikai buvo įvestas praktinis dėstymo metodas — laboratorinės lingvistinės pratybos. Plečiamas kiek ir lituanistinis skyrius bendroje bibliotekoje; būtų gerai, kad leidėjai šiam universitetui siųstų bent po 1 egz. ypač mokslinių knygų. Lituanistiką šiame universitete dėsto dr. A. Šešplaukis.

• **Lietuvių kalbos pamokos plokštelėse.** Yra paruoštas vadovėlis lietuvių kalbai mokytis pagal plokštelių metodą. Šio vadovėlio išleidimo mintis ėmėsi Lietuvos Vyčiai; leidžia viena amerikiečių leidykla Brooklyne. Tekstus ruošė dr. A. Šešplaukis.

• **Inž. A. H. Glažei** pavesta prižiūrėti Maypongos rezervuaro statyba; mūsų inžinierius savo studijas yra baigęs Vytauto Didžiojo Universitete Kaune.

• **Palydėti metai** šitokiu pavadinimu A. Tyruolio poezijos rinkinys paruoštas spaudai; tas pats autorius taipgi paruošė rinktinių Šekspyro sonetų vertimą į lietuvių kalbą.

• **Stanislovas Zekas,** Amerikos lietuvis kunigas yra dvasios vadas šv. Jono Vianney Seminarijoje Bloomingdale, Ohio.

• **Skulptorius R. Mozo'iauskas** sukūrė paminklą a. a. dr. Vlado Prunskio kapui. Antkapy dominuoja prisikėlusio Kristaus figūra. Paminklas pastatytas Šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje 30-me padaliny.

• **Paminėtas "Girios Aido" dešimtmetis** Lietuvių miškininkų grupė, susibūrusi Chicagoje, prieš dešimtį metų atsteigė Lietuvoje plačiai veikusią ir gražias tradicijas turėjusią Lietuvos Miškininku Sąjungą, kuri čia pirmoj eilėj suorganizavo leidimą miškų žurnalo "Girios Aido". Šį savo darbą išeivijoje esanti lietuviai miškininkai, be kito ko, laiko kaip ir simbolinių. nes ten, Tėvynėje, laisvo tipo miškininkų organizacija neleidžiama. Taip pat iki 1957 metų rudens net ir specialus miškininkystės žurnalas ten nebuvo leidžiamas spausdinti.

Pirmasis "Girios Aido" numeris buvo išleistas 1950 m. rudenį, Chicagoj. Jį suredagavo redakcinė komisija iš K. Sčesnulevičiaus, V. Žemaičio ir P. Šilo. Vėlesnių numerių redaktoriais pakaitomis, be aukščiau minėtų, buvo A. Rukuiža, J. Žebrauskas. Nuo 1953 metų iki šiol žurnalą redaguoja J. Kuprionis, Lousianos Polytechnikos Instituto profesorius, Ruston, La. Žurnalo administratoriai: pradžioj buvo P. Šilas, o nuo 1953 m. iki šiol P. Norkaitis, 4218 S. Rockwell str. Chicago 32, Ill. Spausdinamas Chicagoj, rotatorium, maždaug 100-120 puslapių. Techniškąją žurnalo pusę sutvarko ir spausdinimo darbu rūpinasi, dažniausiai pats techniškai spausdinimą atlikdamas, ilgalaikis L.M.S. pirmininkas V. Žematis, 907 W. Cullerton, Chicago 8, Ill.

Iki šiol išleista 17 numerių. Gausiai bendradarbiauja, be aukščiau minėtų vardų, šie: dr. Z. Prūsas, Zg. Dautartas, dr. J. Genys, M. Gureckas, R. Masiulionis, prof. J. Rauktys, dr. Škerys, prof. A. Vasaitis, A. Vadopalas, (visi iš JAV). Be to, A. Tenisonas — iš Belgijos, J. Kedys ir R. Venclovas iš Australijos, V. Ankudavičius ir V. Barisas iš Kanados, dr. St. Kripas iš N. Zelandijos, P. Malvicas iš Vokietijos, V. Baronas iš Venezuelos ir kt.

"Girios Aido" dešimtmetis buvo paminėtas š. m. rugpiūčio 14 d. būrelio miškininkų, susirinkusių į Chicagos lietuvių kurortą Beverly Shore, kuris labai primena lietuviškąją Palangą. Dalyvavo buv. miškų d-to dir. prof. A. Rukuiža, iš Louisianos atvykęs prof. J. Kuprionis su šeima, Ant. Beleška, P. Šilas su žmona, V. Žemaitis ir kt. Čia viloje "Palanga", prie Šilienės gražiai paruoštų užkandžių, būrelis lietuvių miškininkų pasidalino ispūdžiais iš praeities ir aptarė tolimesnes gaires. Liet. Miškininkų Sąjungos pirm. V. Žemaitis padėkojo dabartiniam žurnalo redaktoriui J. Kuprioniui už rūpestingą ir nenuilstamą "G. A." redagavimą ir Sąjungos vardu įteikė jam Ant. Beleškos gražiai paruoštą ir išleistą Nepr. Lietuvos pašto ženklų albumą.

Nors tik nedidelė dalis liet. miškininkų išeivijoje tedirba miškininkystės srity, tačiau nepr. Lietuvos laikais susidaręs artimas bendravimas iš vienos pusės ir meilė gimtojo krašto šauniausiam gamtos turtui ir papuošalui — žaliosioms girioms iš kitos pusės sudaro stiprų pagrindą ir toliau jungti buv. šios srities bendradarbius. Dėl to, nežiūrint nepalankių darbui sąlygų ir kai kurių narių atkritimo, Liet. Miškininkų Sąjungos veikla ryžtamasi tęsti ir "Girios Aidą" toliau leisti.

• **Paruošti lietuvių kalbos skaitymai** lituanistinei mokyklai (6 klasei); išleidimu rūpinasi Kultūros Fondas.

INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ DEŠIMTMEČIO SUVAŽIAVIMAS

ST. DIRMANTAS, Chicago, Ill.

J.A.V. susibūrę į ALIAS-ą **inžinieriai ir architektai 1960. IX.3-5 d.** buvo suvažiavę Chicagon reguliariam dvimečio susirinkimui, kuris sutapo su vietinio sąjungos skyriaus dešimtmečiu. Atvyko keliasdešimt atstovų iš didesnių J.A.V. miestų, svečiai iš Kanados. Savaime suprantama, dalyvavo gausus čikagiečių būrys.

Iškilmingas atidarymas įvyko šeštadienį Jaunimo Centro salėje. Solistė, p. Mastienė, dalyviams pritariant, sugiedojo J. A.V. ir Lietuvos himnus. ALIAS pirmininkas, inž. A. Novickis (N. Y.) gražiai pasakė rūpestingai paruoštą atidaromąją kalbą. Buvo pagerbti mirę kolegos. Be kelių narių - veteranų, garbės prezidiuman buvo pakviesti ir gilaus turinio žodžius tarė mūsų vadovaujamųjų postų ir veiksnių vyrai J. Kajeckas, A. Trimakas, P. Daužvardis, L. Šimutis, St. Barzdukas, A. Rudis ir kiti. Dar žodžiu sveikino draugijų atstovai: agronomų — A. Šantaras, miškininkų — inž. V. Žemaitis, skautų — Edm. Korzonas, E. Mikužiutė ir kiti. Šią kalbėtojų eilę užbaigė ilgesne sveikinimų, linkėjimų, padėkų ir pageidavimų mintimis prof. St. Dirmantas, pirmininkas PLIAS-o, sąjungos, kuri jungia lietuvius inžinierius kitose laisvojo pasaulio kraštuose savo keturiolikos skyriuose.

Raštu sveikino: Baltieji Rūmai tarp kitų šiais žodžiais:

"Jūsų sąjungos darbas čia yra labai gerai žinomas ir aukštai vertinamas. Kaip kartą Prezidentas Jums tarė: "Jūsų laimėjimai prisideda prie naujo Jūsų pasirinkto krašto gerovės ir atspindi Jūsų pačių krašto laimėjimus ir tuo palaiko laisvojo pasaulio technologinį pirmavimą".

Iš Romos sveikino Lietuvos Diplomatijos šefas Stasys Lozoraitis ir dėkojo už inžinierių ir architektų paruoštus Lietuvos pasiuntinybei Brazilijoje rūmų projektus. Iš N. Yorko sveikino p. Budrys, Generalinis Lietuvos konsulas ir Laisvos Lietuvos Komiteto pirm. Sidzikauskas. Taipgi sveikino For senator Kennedy - Democratic National Committee, Lietuvių Fronto Chicagos Apygardos, Liet. Profesorių Draugijos, Karių Veteranų Ramovės, Birutiečių, Moterų Dantų gydytojų, PLIAS-o naujo skyriaus Ottavoje. VENTA Ing. Co., Pr. Šulo ir dr. Bubrio ir kt.

Darbas. Po pertraukos pradėta ruoštis sekančiai darbo dienai. Darbo prezidiume įgudusiai darbavosi kolegos K. Burba (Chicago) ir prof. A. Jurskis (Philadelphia), o sekretoriate — P. Bioševas (N. Y.) ir Sakalas (Chic.). Skaitytas ir pradėtas diskutuoti referatas kol. V. Vintarto. Diskusijos ir Chicagos ALIAS-o narių ponių klubo paruošta vakarienė dar prisidėjo prie šio mėnesio įprastos tvankstės.

Antrą dieną 9 v. pradėjome malda Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Kunigas Raibužis nuo altoriaus pravedė mintį, kad milijonus metų užsitęsęs pasaulio kūrimas Dievo buvo užbaigtas sutvėrimu žmogaus, kai jam gyventi Žemėje buvo paruošta aplinka. Dievas pavedė žmogui toliau tobulinti Jo kūrinį — Žemę — pačios žmonijos labui. Materialinėje srityje tą darbą pirmiausiai tenka vykdyti inžinieriams, achitektams ir kitų griežtųjų mokslų atstovams. Tuo momentu prisiminiau, kad prieš dvi dieni, kai jaunų ateitininkų būriai buvo užpildę visą Jaunimo Centrą, su tuo pačiu kunigu prie arch. ir inž. pradėto statyti žuvusiems ir kentėjusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo, pirmą kartą stebėjau didingą perskriejimą arti zenito inžinierių sukurto ir net už Žemės erdvės paleisto jos palydovo. Tik tenka kiek prisibijoti, kad bežaisdami satelitais ir skaldydami atomus, ir pačios Žemės kartais perdaug nepažeistumėm.

Grįžtant prie suvažiavimo, tenka sakyti, kad jis ėjo sklandžiai, įprasta, anksčiau spaudos pranešta darbotvarke: pranešimai centro organų, skyrių, komisijų, net ir PLIAS-o. Komisijos ir PLIAS-o Centro Valdyba dirbo net pietų pertraukos metu. Išklausyti kolegų Rugio, Jokubausko, Ostrausko koreferatai apie mūsų tikslus ir veiklą. Tai būtų pati gyvybingiausioji, kūrybingiausioji suvažiavimo dalis. Čia jau nevengta savęs pakritikuoti, stengtasi atskleisti veiklos netobulumo ir negalėtino našumo priežastis ir remonto būdus. Deja, šiam svarbiam klausimui ir šį kartą, kaip mūsų suvažiavimų praktika parodo ...pritrūko laiko! Teks perkelti į "Technikos Žodžio" puslapius.

Malonūs šeimininkai pakvietė tradicinin banketan, kuris sutraukė apie pusantro šimto asmenų.

Trečią dieną vėl susirinko būrelis aktyviausiųjų. Perdavinėta turtas ir pareigos naujai ALIASo Centro va'dybon išrinktiems kolegoms: Iz. Bartkui, Kar. Bertuliui, J. Jasiukaičiui, A. Ostrauskui, K. Pabedinskui, St. Švedui. Išrinktieji dar nepasiskirstė pareigomis. Suvažiavimas išrinko ALIASo garbės narių inž. A. Novickį.

Vienas laikotarpis lietuvių inžinierių veiklos užsienyje baigtas.

Jaunatvišku entuziazmu prieš kelerius metus blykstelėjęs, nariais gausus Los Angeles skyrius, jau antras suvažiavimas neatsiuntė nei atstovo, nei pranešimo, nei laiškelio. Gaila.

Atnaujintu ryžtingumu pradėsim antro dešimtmečio darbą Lietuvos labui.

• **Chicagos Šaulių Meno Kuopelės Tautinių Šokių Grupė,** vadovaujama Juozo Ulevičiaus, vis dažniau pasirodo su savo šokiais ir dainoms amerikiečių tarpe, šiuo gana daug prisidėdami prie Lietuvos vardo išgarsinimo. Grupelė važiavusi į Marseillės miestelį, kur dalyvavo įspūdingam parade, surengtam to miestelio 125 metų sukaktuvėms paminėti. Neseniai buvo pakviesti į Maplate miestelį, apie 80 mylių nuo Chicagos, kur turėjo įšpildyti ištisą trijų valandų programą, ugnegesių kas metą rengiamam pasilinksminime. Minia susirinko ko didžiausia. Programa prasidėjo apie 8:30 val. vakaro ir tęsėsi beveik iki vidurnakčio. Tuo metu kuopelė išpildė gausų repertuarą dainų ir šokių ir užbaigė su linksmąja "kedžių polką", kuri žiūrovams labiausei patiko. Laimėtojas, to miestelio pilietis, gavo gražią dovanėlę, lietuviškų dainų plokštelę, ir tikrai atrodė laimingas. Tarp šokių bei dainų, grojo ir orkestras. Šokėjai repetuoja naujiems pasirodymams.

Senoji Šv. Marijos bažnyčia Rygoje

Kultūrinė kronika

• **Juozas J. Bachunas** ruošia spaudai knygą apie kelionę į Pietų Ameriką ir p'ačią a. a. adv. Olio biografiją. Mylėdamas lietuvišką knygą J. Bachunas yra išleidęs Vanagaičio Olšauskio, Balučio, Ambraziejaus, V. Jokubyno biografijas, Biržio tris knygas apie įvairus Lietuvos apskričius, taipgi išleido dr. J. Balio knygą ir eilę kitų. Anglų kalba yra išleidęs visą eilę monografijų ir daug turistinių leidinių, su 100,000 tiražo. Regulariai užpildo kolumną vasarviečių žurnale "Resort Management", o pripuolamai telpa jo straipsniai "World Review of Hotels and Travel" ir "Hotel Bulletin", "Michigan Tradesmen" ir eilėje kitų. Savo praktiniu patarimu resortų srityre yra atkreipęs dėmesį net užsienio valstybių ir vienu metu buvo kviečiamas į Bermudu salas, vadovauti vienai anglų sukurtai vasarvietei. Anksčiau J. Bachunas vadovavo net 7 vasarvietėms, kurių metinė apy varta siekė apie milioną dolerių. Tos vasarvietės buvo Michigan ir Tennessee Valstybėse.

• **Istorikas dr. Viktoras Gidžiūnas,** OFM yra Romoje savo ordino įpareigotas dirbti prie pranciškonų ordiną liečiančių dokumentų leidimo. Vatikano archyve renka popiežių bules ir breves. Pernai peržiūrėjo Vatikano registrus, liečiančius Aleksandro VI ir Julijaus II laikotarpį, o dabar pradės žiūrėti Leono X bules ir breves. Laisvalaikiu rašo Lietuvos pranciškonų istoriją ir padeda lietuvių istorikų sekcijai redaguoti dokumentų rinkinį. Taipgi renka medžiagą ir apie Pabrėžą, ruošdamas išsamią apie jį studiją "Aidams". Lietuvos pranciškonų istorijos susidarys du ar net trys tomai. Medžiagą tam dr. Gidžiūnas renka nuo 1941 m. Šiuo metu rašo įvadinį skyrių, bet per trejetą metų numato veikalą parašyti. Jis šaltiniais paremtas ir gausiai iliustruotas.

Dr. P. Jucaitis su žmona praleido atostogas gražioje tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunk Port, Maine. Vėsus ir giedras oras ir maloni aplinka sutraukė šią vasarą daug vasarotojų, kurių tarpe daug pažįstamų. Dr. Jucaitis, gerai pailsėjęs, grįžo Lindenan tęsti chemijos tyrimo darbus Tenco bendrovės tyrimų skyriuje.

• **Va'demaras Cukuras,** trem ties lietuvis kunigas, Wesleylan Universitete dėsto epizodinį krikščioniškos pasaulėžiūros ir psichologinių problemų kursą. Yra taipgi katalikų studentų Newmano klubo direktorius; taipgi pavėluotų pašaukimų seminarijoje Cramwel, Conn. dėsto psichologiją bei kitas disciplinas. Anhurst kolegijoje vadovauja lituanistinių studijų kursui, kur studentės gauna net 16 kreditų metams. Šis lituanistinis kursas veikia jau 5 m. Jį daugiausia lanko studentės iš Putnam bendrabučio.

• **Kun. J. Dėdinas,** Vasario 16 Gimnazijoje dėsto visuomeninius mokslus; taipgi dėsto gamtos mokslus ir jam būtų reikalingas lietuviškas botanikos ir zoologijos vadovėlis, nes palengvintų su terminais; jei kas turėtų, galėtų nusiųsti.

• **Lietuvis menininkas.** Besilankydamas San Francisco, Californa, "Chicago Daily News" meno kritikė Alberta Friedlander aplankė plačiai žinomą Feingarten Art Gallery, kurios direktorium yra lietuvis Robertas Kazys Jakutis, ir grįžus, aprašė vizitą ir su juo susipažinimą. K. Jakutis yra netik meno ekspertas, bet daug žadas jaunas dainininkas, kuris priimtas į San Francisco Operos sąstatą. Spalio mėnesį jis lankysis New Yorke, apžiūrės to miesto rudenines meno parodas. Grįždamas, sustos savo tėviškėje, Worcester, Mass., kur yra užangažuotas dviems koncertams: Clark University Fine Arts Skyriaus, ir A.L.R.K. Moterų Sąjungos Kuopos. Pastarajam koncerte jo akompanistė bus jo sesuo Katerina Jakutytė Paredinienė, žymi Naujos Anglijos Vyčių bei lietuviškų Jaunimo organizacijų veikėja.

GENERAL PARCEL AND TRAVEL CO., INC.
LICENSED BY INTOURIST
1855 West 47th St., Chicago 9, Ill. FRontier 6-6755
Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir visas USSR dalis
Kaip mes patarnaujame savo klijentams?
1) Išsiunčiame Jūsų siuntinį 48 val. laikotarpy ir pristatome Jums JAV pašto kvitą su data kada buvo pasiųstas siuntinys tiesiog į Lietuvą.
2) Jūsų siuntinys bus pristatytas nuo 6 iki 8 savaičių, arba oro paštu nuo 7 iki 12 dienų, su 100% garantija.
Senas posakis — "Sąžiningumas apsimoka" — yra mūsų motto. Tai įrodo tūkstančiai patenkintų klijentų. Pabandykite mūsų patarnavimą ir prieinamas kainas.

$600 IKI $1500 NUOLAIDOS ANT NAUJO 1960
Chrysler — Plymouth — Imperial
Daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių
Galima nupirkti be pinigų — išsimokėjimais

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
"U WILL LIKE US"
CHRYSLER—PLYMOUTH—IMPERIAL—VALIANT
SALES — SERVICE
4030 Archer Avenue, Chicago, Illinois
Didžiausia ir teisingiausia lietuvių automobilių įstaiga

APDRAUSTAS SAUGUMAS – PELNINGI PATARNAVIMAI

Pasinaudokite sekančiais mūsų patarnavimais: Nariams veltui iškeičiame čekius. Duodame Money Orderius — čekius šeimos biloms apmokėti. Apdraudžiame taupymo skyrius. Kalėdų ir vakacijų skyriai. Aukšti dividendai. Jaunuoliams kolegijos bonų skyrius. Nemokamas parkinimas. Saugios vaultų dėžutės. Depozitavimas naktį.- Organizaci joms veltui kambarys susirinkimams. Ir daug kitų naudingų patarnavimų.
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASS'N
6245 So. Western Ave., Chicago, Ill. Telef. GRovehill 6-7575
ATDARA: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.

DAINA CO
Sav. inž. A. Semėnas
• Televizijos • Radijai,
• Fonografai • Plokštelės,
• Elektriniai virtuvės prietaisai
• Elektr. laikrodžiai,
• Rašomosios mašinėlės,
• Radijo ir TV lemputės
• Visokios antenos,
• Baterijos • Dalys,
• Foto kameros ir filmos
• Elektros lemputės
PARDAVIMAS - TAISYMAS
3321 S. Halsted St. - CL 4 5665
Atd.: 9-6 pirm.-ketv. 9-9 Sekm už

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė.
PRECIN PHOTO STUDIO
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.
4068 ARCHER AVENUE
Tel. VIrginia 7-2481

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas. Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.
Val 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5064

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel.: YArds 7-1629
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaisa.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10—3 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Priima ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien, išskyrus trečiad. ir šeštad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Pritaiko akinius
6322 South Western Avenue
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—8 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadien. uždaryta. Kt. laiku susitarus
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampas 47-tos ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak.
Šešt. 2—4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. LAfayette 3-6048
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. PRospect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel. OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč. ir šešt. pagal sutartį. sekm. uždaryta.
Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3225

DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
(Bendra praktika ir Alergija.)
2709 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt., penk. 2-9 val. vak.; šeštad. 2-4 val popiet
Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS
Nervų-Smegenų Ligos. Chirurg.
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos šeštad. susitarus, skambinti tik pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., tik nuo 2—4, 6—8 val. PRospect 6-1795. Rez. TREMONT 9-5890.

MOVING
A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus bei pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.
Tel. BIshop 7-7075

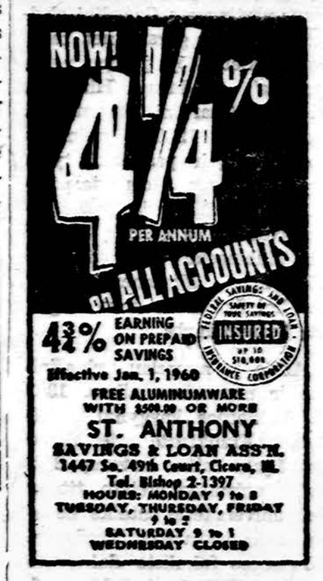

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
spec. vidaus ligos
6317 South Western Avenue
Tel. ofiso — REpublic 7-4900
namų — GRovehill 6-8161
Valandos: kasdien 2-7 v. p. p., šeštad. 1-5 val. p. p., trečiadieniais uždaryta.
Dėl tikslaus priėmimo laiko (appointment) maloniekite susitarti telefonu ar asmeniškai, kad nereiktų ilgai laukti

Rez. GI 8-0873 Rez. HE 6-1670
Dr. Eisin. Dr. Balukas
DR. W. M. EISIN-EISINAS
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
Valandos pagal susitarimą
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Jei neatsiliepia skambinti MI 2-0001

Ofiso HE 4-1414, Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st St.
Val. kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštad. nuo 12:30—2:30 val. p. p. Treč. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017

Ofiso tel. TOwnhall 3-0959
Namų-rezid. tel. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
5002 W. 16th St., Cicero, Illinois
Val.: Kasdien 4-8 p. p., šeštad. 10-2 p. p. Treč. ir kt. laiku tik susitarus

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1 — 4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Telefonas: GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 W. Marquette Road
Valandos 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad. tik 10-12.

Tel.: REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6:30-8:30 va. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Str., Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
Val.: Kasdien popiet nuo 12—3 val. vak., pirm., antr., ketvir. 6—9 val
Trečiadieniais tik susitarus

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
MEDICAL BUILDING
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Office tel. RE 7-1168
Res. tel. WAlbrook 5-3765

Tel. ofiso HE 4-1202, rez. PR 8-4733
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p. antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rezid. PR 6-2801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad.: 9 v. r. — iki 2 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. Ofis. VI 2-1484, Rez. RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
3259 South Halsted Street
Val. kasdien: 3—7 p. p.: penktad. 2—4 ir 6—8; šeštad. 1—4 val. Treč. uždaryta.

Ofiso telefonas — Bishop 7-2538
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val. vak Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penktad. nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6-8 val. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2200

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrins akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7881
Val.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiad. uždaryta Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m
Penkt. tik 1—3 p. m.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. CLiffside 4-2866
Rezid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Bendra praktika ir specialisi chirurgija)
1724 West 47th Street
(Kamp. 47th ir S. Hermitage)
Val.: nuo 2 iki 4 val. ir 6 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

Tel. ofiso TO 3-0959
Res. tel. GA 3-6046
DR. FL. TALLAT-KELPŠA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5002 West 16th Street, Cicero, Ill.
Val.: kasdien 5-8 p. m., šeštadien. 1-4 p. p. Kitu laiku ir trečiad. sustarus

DR. VYT. TAURAS
(Bendra praktika ir moterų ligos)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar 988 2-5677
Ofiso val.: Pirm. 7-9 v. v., Antrad. Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak., Šeštad. 2-4 val. popiet. Iri sulig susitarimu

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6199
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirm, antr., ketv. ir penkt nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8. Treč. ir šešt. uždaryta.

Telefonas — GRovehill 6-2833
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet Trečiad. uždaryta

Tel. PRospect 6-2400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8 Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-4446, rez. HE 4-3180
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-0630
Rezid. 6600 So. Artesian Ave.
Val. 11 v. ryto iki 2 v. p. p., 6-7 vak.

Tel. Off. FR 2-4841, 9 A.M.-5 P.M.
Tel. Res. AV 3-2627, 5:30 P.M. iki 9
DR. JUSTINA ŽIRGULIS
Įvairios nervų bei proto ligos — vaikų ir suaugusių
PITTSFIELD BUILDING, Kamb. 631
55 E. Washington St., Chicago 2, Ill.
Priėmimas tik pagal sutarimą

PLATINKITE "DRAUGĄ"

Pasišnekučiavimas su Sniečkum ir Paleckiu

BEN. BABRAUSKAS

Ne vienas pažįstamas sutikęs reiškia man užuojautą. Gal mirė neseniai kas iš artimų? Ne. Užuojautą reiškia dėl to, kad aš pajėgiu prisiversti skaityti bolševikinę spaudą, kuri, be abejonės, yra pasiekusi tuštumo, nuobodumo ir vispusiško atsilikimo rekordą. Tikrai, ir aš pats, sėdėdamas universiteto suole, reiškiau nuoširdžiausią užuojautą prof. V. Mykolaičiui dėl to, kad jis buvo priverstas taip kruopščiai nagrinėti kokį nors Mačį - Kėkštą ar Žemaitę, užuot gvildenęs tikras literatūrines problemas, kylančias ar keliamas pasaulinio masto rašytojų.

Vis dėlto, kai žmogus skaitai įvairius komunistinius Lietuvos laikraščius, patiri malonumą, gretindamas skirtingus įvykių aprašymus, bent pasijuokti: taip jau viskas ten sijojama ir pagal partijos sukirptą trafaretą dažoma, jog, rodos, jokių nenuosekly bių ar prieštaravimų nebegali likti, o tačiau — semk juos, jei tik nori, rieškučiomis.

Dėl kukurūzų kaltas klebonas

Jau spėjo pasiekti visi Lietuvos bolševikinimo sukakčiai skir ti žurnalai ir laikraščiai, iš kurių įmanoma patirti nepalyginti dau giau negu iš ekskursantų įspūdžių. Sakysim, "Pergalėje" tos sukakties proga rašo ne tik rašytojai ir kitoki menininkai bei mokslininkai, bet ir pats Paleckis su Sniečkum (beje, pastarasis, nors ir būdamas sekretorius, vis dėl to, nepasitikėdamas savo raštingumu, pasitelkė Rašytojų S - gos sekretorių A. Bieliauską, kuriam tuo būdu teko garbė užrašyti paties Sniečkaus mintis).

Lietuvos gaspadorius Sniečkus, savaime aišku, daugiausia kalba apie kukurūzus, melžėjas ir dviračius, tačiau neužmiršta Kauno IX forto, o taip pat Sidzikausko bei Krupavičiaus. Vadinas, turim reikalo ne tik su gaspadoriumi, bet ir su valstybininku. Kam gi Sniečkui būtų prireikę Sidzikausko? Ogi tam, kad tas buržuazinis nacionalistas "neseniai Bonos militaristams viešai padėkojęs". O prelatas Krupavičius užkliuvo dėl to, kad jis "Ulmo mieste įvykusiame teismo posėdyje pakviestas liudininku, ciniškai pareiškė, kad, girdi, lietuvių tauta su džiaugsmu sutikusi hitlerinių grobikų kariuomen, įsiveržusią į mūsų šalį". Krupavičius, žinoma, čia apie bolševikų iš Lietuvos išvijimą pasakė tai, ką pasakytų visa 2 milijonų tauta, išskyrus Sniečkų ir tą jo rusiškų lietuvių saujelę, kuri pačią pirmą dieną nuo lietuvių tautos pasistengė pabėgti į Maskvą.

Ką gi rusų (ir lietuvių) tautai partijos sekretorius per rašytojų sekretorių pranešė apie kukurūzus? Ogi tai, kad "prieš kukurūzus susijungė visi — ir klebonas, ir nacionalistų atrūgos, ir "Amerikos Balsas". Suprantame kleboną, kuriam uždrausta kalėdoti, uždrausta vaikus katekizmo mokyti, iš kitos pusės padoriems žmonėms, vadinas, ko munistams ir komjaunuoliams, uždrausta eiti pas kleboną tuoktis, krikštyti ar laidoti, — tai kas gi tokiam bedarbiui klebonui belieka: su liaudim pasidalyti mintimis aktualiais "komunizmo statybos" klausimais, pavyzdžiui, apie kukurūzus. Pateisiname ir Amerikos Balsą dėl to, kad jis kalba Lietuvos liaudžiai prieš kukurūzus: kiekvienam savas kailis rūpi. Jei Lietuvoj ims veisti kukurūzus, Amerikos kukurūzai nebeišlaikys konkurencijos... Bet užtai visiškai nesuprantamas dalykas, ko tos "nacionalistų atrūgos" šiaušiasi prieš kukurūzus.

Toliau nuo kukurūzų pereikim prie Šiaulių fabriko dviračių. Pats būdamas šiauliškis, žinau, kad Šiauliai garsėjo ne tik Rūtos saldainiais ir Frenkelio puspadžiais, bet ir gerų dviračių netrūko. Aš pats, kol vieną tokį nuvažinėjau, sukoriau ne mažiau mylių negu Chicagoje kuris nors paslaugiausias mūsų gydytojas savo Cadilacu. Bet Sniečkus ir dviračių srityje savo tautoms turi kur kas įdomesnių reveliacijų. Jis autoritetingai pareiškia, kad iš JAV "buržuazijos valdymo dabar Lietuva eksportuojanti į JAV "pavyzdžiui, Šiaulių fabriko dviračius". Vien patriotiniais sumetimais norėtųsi ir man kokį šiauliškį dviratį nusipirkti, tik visoje Chicagoje niekaip nepavyko rasti. Ne vis.. man suprantama, kaip Amerikon galima importuoti dalykus, kurių čia nevartoja. Per 10 su viršum metų Amerikoje nesutikau nė vieno dviratininko, išskyrus, žinoma, vaikus, kurie šį sportą kartais pabando šaligatviais.

Išnaudotas melžėjas apkabinėja ordinais

Maloniausia Sniečkaus kalbų tema yra melžėja. Melžėjoms teikiamas ypatingas "socialistinio darbo didvyrio" vardas, kuris duoda retą teisę išstatyti tos melžėjos paveikslą šalia raudonos vėliavos. Deja, mano, Amerikos darbininko, galvoje niekaip netelpa mintis, kaip mūsų vargšė Lietuvėlė pieno ir sviesto pagaminimo srityje jau sugebėjo pralenkti Ameriką, jeigu Lietuvos technika dar neišėjusi iš melžėjų gadynės. Pavyzdingame kolchoze pavyzdingai, t. y. ne eilinei, o didvyrei melžėjai skirta per dieną primelžti 100 litrų pieno.

Perkelkim tuos skaičius ir tą pieną su tomis melžėjomis į Ameriką — išvysim nuostabius dalykus. Jeigu jokių kvalifikacijų neturįs ir neprivaląs šlavėjas čia gauna apie 2 dol. per valandą, tai kvalifikuota melžėja tikrai ne mažiau turėtų gauti. Norėdama laimėti socialistinio darbo didvyrio titulą, ji turėtų per valandą primelžti apie 10 - 12 kvortų ir už tą darbą gauti bent 2 doleriu, taigi už kvortos primelžimą bent 20 centų. Čia jau priklauso žodis žinomam mūsų žinomam "farmeriui" Bačiūnui: ar rasi kur visoje Amerikoje tokį kvailą farmerį, kuris mokėtų už kvortos primelžimą 20 centų, jeigu jis už patį pieną nė pusės tiek negauna?

Taip, gerbiamas sekretoriau Sniečkau: jei norite judu abudu su Maskva pasivyti Ameriką, tai pirmoj eilėj visas melžėjas pristatykite ten, kur žmogaus ranka neišvengiama, ir, sumetę tų melžėjų ordinus į šiukšlinę, karvėms prie tešmenų prijunkite elektrinius melžtuvus, kaip kad Amerikoje daro koks persenęs diedas, tuo būdu per valandą pats vienas išmelždamas bent šimtinę karvių. Savaime aišku, su ordinais čia niekas nesiterliojа: nei tai karvei, nei tam diedui, nei tai elektrinei mašinai niekas ordino ant kaklo nekabina. Dabar suprantame, kodėl, anot Sniečkaus, "lietuvių tauta, kaip ir visa tarybinė liaudis, ryžtingai smerkia JAV imperialistų agresyvius veiksmus": JAV, mat, sėkmingai panaudoja mašinas ten, kur bolševikai išnaudoja melžėjų rankas.

Sniečkui viskas tamsu, o Paleckiui — šis tas šviesu

Galima būtų draugiškai pasišnekėti su Sniečkum ties kiekvie na jo pastraipa, bet palikime tą visą ekonomiką Gediminui Galvai. Pasižymėkime tik sau, kad Sniečkui buržuazinė Lietuva buvo tamsi, atsilikusi, bemokslė. Lengva suprasti, kodėl Sniečkui nepriklausomybės laikotarpis atrodo toks tamsus: jis visą laiką pogrindyje tupėjo, tai jokios šviesos nė negalėjo išvysti.

Kas kita Paleckis: tas visą laiką gyveno paviršiuje, pažino rašto žmones, užeidavo į teatrą, net į parodas. Taigi, nors ir Justas Paleckis toks pat komunistas, kaip ir jo sekretorius Sniečkus, tačiau jo straipsnyje "Du dvidešimtmečiai", einančiame toje pat "Pergalėje" pridurmui tuoj po Sniečkaus, nepriklau soma Lietuva nepalyginti šviesnė. Įsidėmėkime Paleckio žodžius:

"Mes neneigiame ir nemanome neigti to, kas padaryta per tą laiką naudingo. Nežiūrint buržuazijos dusinančio jungo, klerikalizmo ir fašizmo siautėjimo, sveikosios tautos jėgos, nugalėdavo sunkumus, *darbavosi, statė, kūrė*. Lietuvių literatūra, nežiūrint visų klerikalų ir fašistų pastangų, *garbingai išlaikė pažangias tradicijas*. Juodašimtišką fašistų — tautininkų režimą bei *buržuazijos viešpatavimą garbinančios literatūros beveik nebuvo*. Įvairiose meno srityse, dramos ir operos teatruose, dailėje, muzikoje, darbavosi nemažai gabių menininkų. *Jų nuopelnai yra vertingas įnašas į lietuvių tautos* (sidėmėkime: ne liaudies) *meno lobyną*". Atkreipk dėmesį, sekretoriau, į savo prezidento parašytas, o mano pabrauktas eilutes!

Paleckis geras žurnalistas, tik silpnas matematikas

Kaip žinome, Paleckis nemėgo fašistų nei klerikalų, bet negi tai laikysi, Valančiaus žodžiais betariant, yda. Svarbu mums tai, kad Paleckis išliko patikimas žurnalistas: nesujaukė rašytojų, dailininkų ir kitokių menininkų su fašistais ar klerikalais į vieną krūvą, bet padoriai atskyrė juos, anot žemaičio, katras sau. Tai jau yra labai daug, tiek daug, kad teikia vilčių sudaryti sąlygas ateity rimtai pasikalbėti, nebekreipiant per daug dėmesio į tokius stilistinius perlus, kaip "juodašimčiai" ir pan.

Visa bėda, kad kartais žurnalistai nelemtai panorsta prilygti kokiam ministeriui ar bent statistikos biuro tvarkytojui, tad pradeda operuoti skaičiais, o tie skaičiai ne vieną yra pražudę. Taip ir Paleckis, norėdamas iškelti pastarojo dvidešimtmečio "laimėjimus švietimo ir masinės kultūros skleidimo srityje", gretina 1959 ir 1940 metų duomenis. Pavyzdžiui, 1959 m. esą buvę 50 kultūros universitetų (įdomu, kad Paleckio skaičius nesutinka su tuo, kurį paduoda to pat žurnalo 185 psl. tų universitetų veik los apžvalgininkė), o 1940 — nė vieno kultūros universiteto.

Kas gi yra tie skambaus vardo universitetai, kurių per dvejus metus pridygo visas pusšimtis? Kas yra juose dėstoma? Į tai randame atsakymą tos pat Pergalės 184 psl.: "Darbo žmonės panoro viską sužinoti. Kokių tik nėra universitetų! Respublikoje veikia devyni jaunosios moters universitetai (Vilniuje, Kaune, Utenoje, Kalvarijoje, Plungėje ir kt.) ir tt." Kaip matome, kultūros universitetuose jaunos moterys mokomos komunistiškai savo vaikus auginti. Štai paskaitų temos: "Kultūros kėlimo uždaviniai išplėstinės komunizmo statybos laikotarpiu", "Esminių skirtumų tarp miesto ir kaimo, tarp protinio ir fizinio darbo likvidavimas", "Marksistinės - leninistinės estetikos pagrindai". Ka dangi "darbo žmonės panoro sužinoti" tokius dalykus, bet vietoje trūksta lektorių, nusimanan čių apie tokias aukštas problemas, tai centras išsiuntinėjo tų paskaitų tekstus, kuriuos, žinoma, sugebės perskaityti bet kurį septynmetę mokyklą baigęs komjaunuolis.

Argi nepriklausomoje Lietuvoje nebuvo tokių universitetų, kaip kad tvirtina Paleckis? Aš pats esu juose ir klausęs ir skaitęs — Telšiuose, Šiauliuose, Kaune ir kitur. Tik jie vadinta *ne kultūros*, o *liaudies* universitetais: Valančiaus, Višinskio, Kudirkos, Basanavičiaus liaudies un - tai. Įdomu, kodėl liaudies vardas nūnai bolševikams nebetiko?

Paleckis toliau bando pateikti, kaip atrodytų, tikslų 1940 m. išleistų knygų skaičių: 387. Tik neaišku, ar tiek knygų buvo išleista per visus metus, ar tik per Paleckio žinioje buvusį antrą pusmetį. Ir vienu ir kitu atveju iš 1940 m. netikslu daryti išvadą apie nepriklausomos Lietuvos lai kų knygų derlių. Yra žinoma, kad 1939 m. išleista per 1,000 knygų, o 1929 m. nebuvo nė pusės to skaičiaus, tai, dešimtmečio prieauglį padauginę iš dvie jų, randame, kad 1959 m. normaliai Lietuvoje būtų buvę išleista daugiau kaip 2,000. O ligi tokio skaičiaus Paleckiui dar toli.

Kaipgi vis dėlto turėtume patikėti net ir paties Paleckio pateikiamais knygų, bibliotekų skaičiais, jeigu jis taip blogai suskaičiuoja laikraščius ir žurnalus, iš kurių jis juk duoną valgė, taigi atmintinai gali jų visų vardus išskaičiuoti! Paleckis teigia, jog 1940 m. žurnalų buvę 24, o laikraščių18. Bibliografas Ružan covas gali paliudyti, kad 1940 m. gegužės mėn. Lietuvoje laikraščių ir žurnalų buvo ne 42, bet apie 200. Žinoma, jeigu Paleckis turi galvoje 1940 metų antrą pusmetį, kada jis pats visus laikraščius sustabdė, tai gal tų komunistinių laikraščių ir nebuvo daugiau kaip 40. Bet ar sąžininga žilo plauko sulaukusiam žmogui, dargi šitokioje aukštoje kėdėje sėdinčiam, šitaipos mulkinti jaunus Lietuvos skaitytojus, kurie gal ir nebeprisimena, kiek turėjome Lietuvoje laikraščių iš tikrųjų? Ar padoru senam spaudos darbininkui taip falsifikuoti skaičius? Tokius dalykus galima skelbti "Tėvynės Balse", laikraštyje, kurio bent Lietuvos žmonės nemato. Bet juk "Pergalę" skaito tūkstančiai Lietuvos gyventojų, kurie dar prisimena, kiek iš tikrųjų neprikl. Lietuvoje buvo leidžiama laikraščių ir kny gų. Mums atrodo, kad šitokius skaičius paskelbusiam Paleckiui gėda būtų pažiūrėti į akis, sakysim, kad ir J. Rimantui, buvusiam centrinės valst. bibliotekos direktoriui, kuris puikiai žino, kad tai melas. Bet komunistinė etika melą, matyti, laiko dorybe.

Inteligentų deklasavimas Lietuvoje

Paleckis, pažymėjęs, jog nepri klausomoje Lietuvoje buvę inteligentų bedarbių, tvirtina, kad "tarybinėje santvarkoje negali būti inteligentų pertekliaus, nes siekiama to, kad visi darbo žmonės būtų išsilavinę ir išsimokslinę. Nėra ir negali būti pas mus kažkokios inteligentų kastos, kuri žiūrėtų į mokslą kaip į biznį, į pelno šaltinį". Toliau atvirai pripažįstama, jog "šiandien nebe naujiena matyti ir fabrike prie staklių ir kolūkio laukininkystės brigadoje bei gyvulininkystės fermoje dirbančius žmones su vidurinuoju mokslu".

Kas gi draudė nepriklausom. Lietuvoje baigusiam gimnaziją dirbti ūkyje, prekyboje ar fabrike? Bolševikinė santvarka atnešė tiek naujo, kad siekia net pasiaiškinti įrodyti, jog tarp protinio ir fizinio darbo "esminių skirtumų nėra", taigi bemokslius skiriami kolchozų pirmininkais ar fabrikų direktoriais bei prižiūrėtojais, o baigę mokslus — eiliniais darbininkais. Tai yra neabejotinas inteligentų deklasavimas. Suprantamas ir tų "kultūros universitetų" reikalas: jie sudaro progą tiems, kurie tingėjo ar nesugebėjo baigti vidurinio mokslo ir dabar užima atsakingą vietą, baigti bent "kultūros universitetą".

Ir Amerikoje, mes neslepiame, kad daugumas mūsų šviesuolių liko deklasuoti (daugiausia dėl kalbos nemokėjimo). Tačiau nepasakysime, kad jie nebūtų patenkinti darbininko padėtim: dar bininkas kapitalistinėje sistemoje geriau apmokamas negu baltarankis. Greitai jis įsigyja automobilį ir namus, jis turi televiziją, telefoną ir net keletą radijo aparatų (ir valgomajame, ir miegamajame, ir rūsyje). O Lietuvoje darbo žmogaus išnaudojimas taip toli nueina, kad jis net gyvenamas patalpas triskart ma žesnes gauna už protinį darbininką. Ak, ir aš pats bolševikmečiu juk naudojausi privilegija turėti 29 kvadrat. metrus gyvenamojo ploto, kada eiliniai žmoneliai turėjo tenkintis vos 9 metrais. Ir atlyginimas mano buvo triskart didesnis negu eilinio darbininko.

— Jūsų pareiga pradėti auklėti ir mokyti vaikų sielą ir kūną nuo pat lopšio. Jei jūs jų neauklėsite, jie patys pradės blogame ir gerame save auklėti.

Pop. Pijus XII

A. Vaičaitis Litografija "Vai kur buvai, dzieduk mano"

Visuomenių – masių maištas

P. GAUČYS, Chicago, Ill.

Neseniai miręs ispanų filosofas Jose Ortega y Gasset savo knygoje "Masių maištas" iškėlė aikštėn masių agresyvumą ir jų galią. Jo gabiausias mokinys Julian Marias kelia mintį, kad žmogus — masė pastaraisiais me tais darosi vis mažiau maištingas prieš save patį, nei buvo prieš trisdešimt metų. J. Marias sako si bijąs, kad Vakarams dabar pradedąs grėsti kitas pavojus: visuomenė — masė, ir kad tas pavojus gana ryškus. Ką tai reiš kia, ir ką reiškia tasai žodis "visuomenė — masė"?

Tai nieko bendra neturi su tuo, kas vadinama "masių visuomenė". Pirmiausia todėl, kad kiekviena visuomenė susidaro iš masių, tariant žymiausia dalimi susidaro iš jų. Ir jeigu suprantama reikalą einant apie visuomenes, kurios masė pilnutiniškai reiškiasi bendriniam ar viešam gyvenime, — kas nėra tas pats — pirmiausia reikėtų išryškinti šito reiškimosi pobūdį. "Kai kalbu apie visuomenes — mases, — rašo J. Marias, — negalvoju apie visuomenių rolę tų visuomenių viduje, bet apie pačių visuomenių pobūdį. Panašiai kaip Ortega, kai prieš 30 metų kalbėjo apie "žmogų — masę", neturėjo galvoje kaikurių asmenų priklausymo kurio krašto masėms, bet apie tų asmenų charakterį, kurie galėjo būti valdančiųjų grupių nariais ir netgi būti kurio krašto valdžia".

Žmogų — masę apibūdina jo nereiklumas sau pačiam. Todėl jis tariasi turįs teisę viskam. Kad visa jam turi nusilenkti, kad jam nereikia jokių pastangų būti teisingu, būti protingu, turėti pagrindą. Jis laiko, kad visi daiktai, kuriais jis naudojasi, tarsi automatiškai egzistuotų, tarsi jie nebūtų atsiradę išradėjų, talento, darbo ir pasiaukojimo dėka. Jis nieko neklauso, nedaleidžia, kad kiti gali būti tei sūs ir todėl nori smurtu primesti kitiems savo pažiūras ar norus, tiksliau sakant, nori, kad jie būtų spontaniškai priimti, netgi be jo pastangų praktiškai juos primesti. Daugmaž tokie yra bruožai, kuriuos Ortega sužymėjo kalbėdamas apie "lepinamą vaiką" ar "patenkintą ponaitį". Kaip tie bruožai reiškiasi, kai nuo asmenų perkeliami į šalis, tautas, apskritai į visuomenes?

Panašiai kaip kiekviena visuomenė yra sudaryta iš masės ir mažumos sąveikos, pasaulyje visados būdavo labai aktyvių, išradingų, veržlių visuomenių ir kitų, kurios su didesniu ar mažesniu abejingumu priimdavo istorinę veiklą ir paklusniai ar besipriešindamos sekė jos poveikius. Aišku, nebuvo pastovaus kurio krašto priklausymo vienam tų elgimosi būdų. Todėl ir J. Marias kalba ne apie šalis, bet apie visuomenes. Kiekviena tauta gali būti savęs pačios atžvilgiu reikli, siekti aukštų tikslų ar nieko nesiekti, būtį rinktine mažuma ar istorine mase. Žmogiški dalykai nėra tikri, automatiški ir visiškai natūralūs. Visa reikia laimėti ir jie gali būti prarasti; reikia juos užsitarnauti, iš čia istorinis teisingumas.

Tokiu apibūdinimu J. Marias nenori nė akimirkai pavadinti "visuomenių — masių" maištu anksčiau buvusių atsilikusių tau tų pastangas įžengti į istorinę sceną. Pvz. daugelio Azijos ir Afrikos kraštų noro pereiti iš kolonialinės būklės į aktyvią istoriją. Priešingai, principiniai imant, šitos pastangos sudaro vieną gryniausių pavyzdžių reiklumo, talento, heroiškumo, drąsos, tariant istoriniam elitui būdingų dorybių. Ne kitokiu keliu vyko ir ir vyksta didelių žmonių masių žengimas į viešą gyvenimą, į kul tūrą, į naudojimąsi priemonėm, į privatinę iniciatyvą ir tapo galimas tik dėl nenuneigiamo vidutinės žmogaus kokybės pagerėjimo.

Bet ne vien tik tai svarbu, nors šis reiškinys iš dalies palie čia tas neseniai įsijungusias šalis. Reikalas eina apie tai, kad kaikurios visuomenės, kai tik pasiekia tam tikrą laipsnį turtingumo, karinės jėgos ar politinio pripažinimo, ir t. t., joms lei džiantį figuruoti tarptautinėje plotmėje, — paliauna būti reiklios sau pačiom, savo būklę laiko gera, su nieku nebesiskaiti ir sau prisiskiria visas teises. Ta da pradeda naudotis ir dalinti pasaulį, kuriam sukurti nieku neprisidėjo, ir tai darydamos piktnaudžiauja. Iš čia įžulumas, būdingas visuomenėms — masems, labai skirtingas nuo įvairių saiko formų, charakteringų "tvarkingomts" tautoms ir kurios iš tikrųjų sugeba valdyti. (Čia prisiminkime romėnų *jus*, ispanų ramybę, prancūzų kurtuaziją, britų flegmą arba dabartinę amerikiečių friendliness). Tos visuomenės sofistiškai galvoja, kad tai, kuo naudojasi, joms priklauso. Štai keletas pavyzdžių. Vienu jų gali būti technika, kuri yra — kas tuo galėtų abejoti? — viena geniališkiausių mūsų laikų žymių. Beveik visur yra penicilinas. streptomicinas, telefonai, radijas ir televizija, laikraščiai, automobiliai, traktoriai, gazolinas, elektra ir, galimas dalykas, atominė energija. Iš visų žemės taškų pakyla lėktuvai, ant nesuskaitomų stalų taksi rašomos mašinėlės, elektros lempučių apšviečiamos, vis daugiau ir daugiau baltų padavėjų patiekia šaltus gėralus ir valgius, radiatoriai apšildo butus, vėsinimo aparatai sušvelnina atogrąžų slogutį.

Iš kur visa tai? Daugumoje at vejų tai importuota dvirūšė tech nika: tiesiogiai importuoti apa ratai, degalai, energija arba im portuoti gabumai, kurie juos ga mina. Kiekvienu atveju gauti, pritaikyti pirkimu, paskola ir ne retas atvejis — paprasta dova na. Jeigu reikalas eina ir ne apie dovaną, vistiek pravartu prisi minti esant milžinišką atstumą

(Nukelta į 4 psl.)

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos, siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą, patarnavimu.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc. LICENSED BY U.S.S.R.

BROOKLYN, N. Y. — 1530 Bedford Avenue — Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272
NEWARK, N. J. — 312 - 314 Market Street. — Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681, BOwling Green 9-6992

* Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigoje, gavėjas **nieko nemoka.** * Prie firmos įstaigų yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. * Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 v. r. iki 6 v. v. Šeštad ir sekm. nuo 9 v. r. iki 4 v. v.

MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Avenue, NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540	**1241 N. Ashland Avenue CHICAGO 22 ,Ill. HUmboldt 6-2818**	**643-47 Albany Avenue HARTFORD 6, CONN. CHapel 7-5164**
832 North 7th Street, PHILADELPHIA 23, PA. WAlnut 3-1747	**107 So. Vermont Ave LOS ANGELES 4, CALIF. DUnkirk 5-6550**	**11601 Jos. Campau Ave., DETROIT 12, MICH. TOwnsend 8-0298**
46 Whitehead Avenue SOUTH RIVER, N. J. CLifford 7-6320	**109 Burnet Park Drive SYRACUSE, N. Y. GRanit 8-8435**	**126 Tilghman St. ALLENTOWN, PA. HEmlock 5-0415**
1900 Fleet St. BALTIMORE 31, MD. DIckens 2-4240	**397 A West Broadway SO BOSTON, MASS. ANdrew 8-2718**	**2240 Professor CLEVELAND 13, OHIO SUperior 1-1164**

NORĖDAMI DAUGIAU INFORMACIJŲ REIKALAUKITE MŪSŲ FIRMOS KATALOGŲ.

LIETUVIŠKOJI MOKYKLA

AMERIKOS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ S-GOS SKYRIUS

Redaguoja J. Plačas, 7045 S. Claremont Ave., Chicago 36, Ill.

"KREGŽDUTĖS" III DALIES ANTROJI LAIDA

A. RINKŪNAS, Toronto, Canada

Poros pastarųjų metų laikotarpyje į mūsų spaudos puslapius vis dažniau ateina mokyklinių vadovėlių klausimai. Tai tikrai džiugus faktas, nes niekad mums nebus per daug nei vadovėlių, nei susidomėjimo jais. Tiesa, šiuo tarpu tas visas vadovėlių judėjimas nėra pakankamai tvarkingai organizuotas, svarbiausia tur būt dėl to, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centras yra tuo reikalu paliktas už durų, bet gerų norų matyti vi suose frontuose. Esant geriems norams, palengva atsiras ir bendras kelias.

Šio straipsnelio tikslas tačiau nėra kelti aikštėn ir nagrinėti mūsų švietimo tvarkimo sąrangos netobulumus. Noriu čia tik pasidalinai su kolegomis mokytojais keliomis mintimis apie išeinančią iš spaudos "Kregždutės" III dalies antrąją laidą, kuri yra tiek pertvarkyta ir patobulinta, kad apie ją galima kalbėti kaip apie naują vadovėlį.

Prieš keleris metus Bostono lietuvių mokytojų išleista ir pernai jau galutinai išparduota "Kr." III dalies pirmoji laida buvo susilaukusi dviejų pagrindinių priekaištų: 1) joje buvę nepakankamai skaitymų, o ir tie patys buvę per daug kraštotyriniai ir išbarstyti tarp tėvynės pažinimo medžiagos, 2) tėvynės pažinimo medžiagos buvę per daug, daug, ir vietomis ji buvusi per sunki. Abu šie priekaištai turėjo dalį racijos, todėl naujoje laidoje pataisyti.

Tėvynės pažinimo medžiaga naujoje laidoje išskirta dviem skyriam: penktajam ir šeštajam. Kiekvienų metų medžiaga išplanuota 35 pamokoms, skaitant vienai pamokai apie pusantro puslapio. Visi sunkesnieji ir esminės reikšmės neturintieji dalykai išleisti, jų vietoje įdedant daugiau iliustracijų, neišskiriant ir spalvotų. Iš tėvynės pažinimo puslapių iškelta ir visa skaitymų medžiaga. Pirmojoje laidoje buvusi antroji dalis — Lietuvos istorijos ir geografijos santrauka — visiškai išleista, kaip per sunki penktajam ir šeštajam skyriui. Vietoje visų išleistųjų ir sutrumpintųjų dalykų, įdėtas naujas skyrius — Skaitymai. Jie yra visai naujai sudaryti, tad tuo reikalu galima kai ką daugiau pasakyti.

Pagrindinis skaitymų sudarymo principas yra prisitaikyti prie vis mažėjančio mokinių lietuvių kalbos mokėjimo. Skaitomųjų dalykų turinio ir kalbos atžvilgiu toks prisitaikymas gali eiti dviem keliais: arba duoti 5-6 skyriaus vaikams lengvučius turinio ir kalbos atžvilgiu 3-4 skyriaus dalykus, arba parinkti medžiagą tinkamą to amžiaus vaikų išsilavinimui, duodant gerą įžengiamąjį pasikalbėjimą ir žodyną. Mano pasirinktas antrasis kelias, nes skaitymas 5-6 skyriuje vien tik apie pelytes ir katytes iš vienos pusės to amžiaus vaikams yra labai neįdomus, o iš kitos pusės jis nebepasitarnauja ir lietuvių kalbos ugdymui.

Turint tai galvoje kiekvieno skaitomojo dalyko pradžioje duodama maža įžengiamojo pasikalbėjimo santrauka. Ji iš vienos pusės labai pravers mokytojui, neturinčiam pakankamai laiko pamokoms pasiruošti, o iš kitos pusės padės mokiniui ir pačiam susiorientuoti, jei straipsnelis būtų duotas mokiniui savarankiškai tyliai pasiskaityti.

Po įžengiamojo pasikalbėjimo santraukėlės eina žodynėlis, kuriame telpa to paties straipsnelio sunkesnieji bei nesuprantami žodžiai. Žodynėlyje duodamas žodžio lietuviškasis paaiškinimas, galimybių ribose jį pailiustruojant piešiniu, o taip pat ir angliškoji žodžio reikšmė. Po to to eina pats tekstas, o po jo — klausimai ir uždaviniai savarankiškam darbui. Jie ypač pravers tais atvejais, kai dalis mokinių turi dirbti tylų savarankišką darbą — vienam mokytojui turint kelis skyrius, kai klasėje yra kelios skaitymo grupės ir pan. Jie taip pat tinka namų darbams.

Visa skaitomoji medžiaga, skirta 5-6 skyriui, tiems skyriams nėra paskirstyta. Tai padaryta norint duoti mokytojui daugiau progos skaitomąją medžiagą lais vai pasirinkti. Vietoje paskirstymo skyriais, paskirstoma į keturias grupes pagal turinį: Savu keliu (dalykai iš vaiko gyvenimo), Aplinkoje (dalykai susiję su mūsų tradicijomis, įskaitant ir religines tradicijas), Tau, Tėvyne (patriotinė medžiaga) ir Pasakos bei Pasakėčios. Viso vadovėlyje yra 34 atskiri skaitomieji dalykai įvairaus ilgumo, turint galvoje, kad per dvejus mokslo metus turima apie 70 normalaus ilgumo skaitymo pamokų.

Naują viršelį ir eilę naujų vienos ir kelių spalvų iliustracijų sukūrė dail. T. Valius.

Vadovėlio pabaigoje pridėtas žodynėlis tėvynės pažinimo daliai, metodinės pastabos ir mokymo reikalui pritaikytas Lietuvos žemėlapis.

Šią antrąją "Kregždutės" III dalies laidą leidžia "Žiburių" Spaudos Bendrovė Toronte (941 Dundas St. W.), Kanadoje. Knyga jau šiomis dienomis išeina iš spaudos.

Alkoholiko išpažintis

Mėgstantieji skaityti neturėtų praleisti netaip seniai kišenine laida pasirodžiusios knygos "Prodigal Shepherd", parašytos kun. Ralph Pfau ir Al Hirshberg. Tai aukščiau minėtojo kunigo, tapusio alkoholiku, gyvenimo išpažintis. Ne beletristika, o tikrovė, bet parašyta labai gyvu stiliumi, giliai intriguojanti ir atskleidžianti nelaimingojo kelią į alkoholikus ir sunkias, bet sėkmingas, pastangas vėl pakilti.

• **Inž. dr. Algirdas Jurkus,** trejus metus gilinęs studijas Anglijoje ir pasiekęs daktaro laipsnį (specializavosi elektros trumpųjų bangų srityje), grįžęs į Kanadą dirbs Kanados Tyrimų Institute Ottawoje.

PRISTATOM Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITWINAS, Pres.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir Prekių Pristatymą Teikiame Nemokamai

— ★ —

Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

P. Augius. .Pasakos iliustracija

VAIKŲ LITERATŪROS IR LAIKRAŠTĖLIO REIKALU

J. PLAČAS, Chicago, Ill.

Nūdienė vaikų literatūra yra negausi. Nedaug leidinėlių išleidžiama ir tų išleistųju niekas neišperka. Todėl leidykloms neapsimoka leisti, nes turi nemažų nuostolių. Autoriai mažiau rašo, nes nėra kas spausdina. Esame atsidūrę užburtame rate. Šią apleistą sritį turime suaktyvinti.

Mums svarbu turėti tautiškai susipratusį jaunimą. Jis be mūsų pagalbos savaime toks nepasidarys. Privalome jaunimui sudaryti tinkamas sąlygas: duokim jiems lietuviškos literatūros ir prižiūrėkime, kad jis ja pasinaudotų. Sudarykime savo vaikams namų bibliotekėles iš visų iki šiol išleistų jaunimui knygų ir laikraštėlių. Ne vienas tėvas pasakys, kad mano vaikas turi daug lietuviškų knygų, bet jų neskaito. Čia tėvai turėtų išnaudoti vaikų silpnybes. Vaikas ką nors mėgsta: ar komikus skaityti, ar TV žiūrėti, ar kokį naują daiktą įsigyti. Prieš patenkinant vaiko norus, tėvai turėtų jam pastatyti sąlygą, jei perskaitysi tiek ir tiek puslapių lietuviškos knygos ar laikraštėlio, gausi norimą dalyką. Vaikas, norėdamas tą dalyką turėti, nors ir nenoromis ims skaityti. Vėliau knyga ar laikraštėlis gali jam patikti ir pats su malonumu ims ją skaityti. Aš kalbu iš praktikos. Kiti gali kitokių priemonių sugalvoti, ir jei jos būtų sėkmingos, vertėtų spaudoje su visais tėvais pasidalyti. Vieningu fronto veikdami, pasieksime geresnių rezultatų.

Kalbėdami apie knygas, neturėtume pamiršti ir vienintelio iki šiol turimo vaikų laikraštėlio "Eglutės". Šis laikraštėlis yra vaikų mėgiamas, nes turi įvairių skyrių. Neturėtų būti nė vienos šeimos, kuri neprenumeruotų šio laikraštelio. Mokyklos vadovėlių neužtenka, kad vaikas gerai išsilavintų skaitymo technikoje ir susipažintų su mūsų Tėvyne. Reikia ir pagalbinės literatūros. "Eglutė" čia galėtų geriausiai pasitarnauti.

L. B. Centro Valdyba "Eglutės" reikalu išleido bendraštį, su kuriuo visiems tėvams ir mokytojams būtų pravartų susipažinti. Štai jis.

Lietuvybę ugdyti visų mūsų suaugusiųjų pareiga. Bet mes atsakingi ne tik už save, o ir už savo mažuosius. Šiose ypatingai nepalankiose sąlygose savo jaunąją kartą garsiajai savo tautai, gražiajai kalbai ir kilniajam žmoniškumui išlaikyti, galime tik didelėmis ir nenutrūkstamomis pastangomis. Jaunajai kartai reikia savo gimtosios kalbos namie, mokyklose ir visur, kur tik galima.

Visos priemonės savajai kalbai išlaikyti būtų permenkos, jei mūsų jaunoji karta sava kalba kalbėtų, savą kalbą girdėtų, o lietuviškai neskaitytų ir nerašytų.

Mums ypatingai malonu, kad šiuo klausimu susirūpino Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicagos Skyrius. Jis savo 1960.2.20 posėdyje rūpestingai apsvarstė vaikų laikraštėlio, konkrečiai — "Eglutės", reikalus ir, nekaltindamas nei tėvų, nei lituanistinių mokyklų, pasiremdamas Amerikos mokyklų praktika, nutarė:

"...ar nevertėtų mūsų vyriausiems lietuvybės ir lietuvių kultūros išlaikymo organams, kurie visuomet ir visur šiais reikalais sielojosi, šį mūsų vaikų vienintelį laikraštėlį — "Eglutę" (neskaitant organizacijų laikraštėlių) įvesti į lituanistines pradžios mokyklas kaip privalomą prenumeruoti ir, kas svarbiausia, skaityti. Jo skaitymas turėtų būti mokyklų mokytojų kontroliuojamas, kaip ir kiekvienas iš programos išeitas dalykas... Dabartinė "Eglutė" yra persitvarkiusi vienintelė ir visai tinkanti pradžios mokyklai. Šiuo keliu pasukus, gal dar nebus pervėlu mūsų jaunuosius, laimėti lietuviškam spausdintam žodžiui".

Čikagiečiai jau padarė tuo reikalu ir konkrečių žygių: surengė "Eglutei" paremti pobūvį ir įsisteigė nuolatinę komisiją, kurios tikslas organizuoti pagalba "Eglutei" išlaikyti.

Centro Valdyba jau keliais atvėjais svarstė vaikų laikraštėlių klausimą ir rašė apie tai savo biuletenyje ir kitoje spaudoje. Susipažinusi su minėtąja ALM Chicagos skyriaus nuomone, CV-ba visu savo narių pritarimu nutarė siūlyti visoms lituanistinėms pradinėms mokykloms **padaryti "Eglutę" visiems savo mokiniams privaloma: skaitymų vadovėliu kur jo nėra ar būtina pagalbine mokomąja priemone greta vadovėlio.**

Visos lituanistinės pradinės mokyklos prašomos šį bendraštį vykdyti, o Lietuvių Bendruomenės apygardų ir apylinkių valdybos ateiti mokykloms į talką, bendraščio mintį populiarinant tėvų susirinkimuose ir kt. būdais. Taip pat prašome skatinti ir nelankančiųjų mokyklas vaikų tėvus savo vaikams "Eglutę" prenumeruoti ir prižiūrėti, kad ji būtų skaitoma.

Šios LB Centro Valdybos mintys yra sveikintinos ir visos lietuviškos visuomenės turėtų būti priimtos dėmesin. Daugiau komentarų šiuo reikalu nebereikia. Artinasi mokslo metai, tad tenelieka nė vieno vaiko, kuris neskaitytų "Eglutės"!

VISUOMENIŲ MAIŠTAS

(Atkelta iš 3 psl.)

tarp lėktuvo nupirkimo ir jo pagaminimo, tarp naudojimosi skiepais ir jų išradimo, tarp tilto užsakymo ir jo pastatymo. Bet tai užmirštame devynius kartus iš dešimties atvejų. Netgi tiek, kad šalys, nesugebančios technikos kurti, nei netgi jos gaminti, kai tik kurį laiką jos negauna iš gamintojų — pasijunta "apiplėštos" ir vos nepradeda šaukti esančios apvagiamos.

Jeigu nuo technikos pereisim į politiką, didelio skirtumo nepamatysime. Ir galiausiai vienas ryškiausių to "išlepinto vaiko", to "ponaitiškumo" bruožų yra daugelio tautų pretenzija būti palaikomoms kitų. Dabar pastebime išvirkščio koloniališkumo apraiškas, pagal kurias mažiau išsivysčiusios, ar mažiau gabios, ar mažiau linkusios dirbti, o gal mažiau dalingos tautos nori būti palaikomos ir netgi išlaikomos kitų, už tai teatsilygindamos užgauliojimais. (Prisiminkime JAV-bių dosnumą Jugoslavijai, Lenkijai, Azijos ir Afrikos valstybėms). Ir kadangi "sumasėjimas" yra užkrečiamas, panašiai kaip žmogus — masė klestėjo intelektualų, karių ir aristokratų tarpe, ir ne vien ten, kur galėjo būti pateisinamas — darbininkų, amatininkų ir pasiturinčių ūkininkų — taip pat ir visuomenių — masių bruožai pastebimi ne vien pas tas, kurios išėjo iš kolonialinės būklės (kurie gali būti išaiškinami ir beveik pateisinami) betgi kartais net ir Europos kontinente, kuris per ilgus amžius buvo pasaulio vadovas ir kuris tokiu turėtų pasilikti.

J. Marias save klausia, kas įvyks artimiausiu laiku. Koks bus likimas visuomenių — masių, kurios šiandieną visur klesti? Ar galima tikėtis, kad keliems dešimtmečiams praėjus, prasidės posūkis, kad patirtos nesekmės leis atgauti tikrą perspektyvą. Bet tai, kas individualiniam gyvenime yra galima, kai reikalas eina apie tautas, labai pavojinga. Spontaniškas ir automatinis išlyginimas galėtų įvykti, bet yra pavojus, kad prieš jį pasiekiant, gali pasireikšti kolektyvinis suirimas tokio masto, kad visos pastangos jį sustabdyti bus bergždžios.

J. Marias įsitikinimu yra būtinas reikalas atstatyti hierarchiją mūsų laikų visuomenėse ir kartu su tuo, kiekvienai jų prisiimti sau prideramą vietą. Iliustruotoji spauda, kinas ir televizija turi vieną pranašumą: mus supažindina ir suartina su veidais tų asmenų, kurie vienu ar kitu būdu pasireiškia pasaulyje. Šis supažindinimas yra eikvojamoji brangenybė. Neužmirškime, kad šiandieną daugelį šalių valdo nelemtos asmenybės. Tai nepripuolamas dalykas. Esamoji būklė daugelyje vietų leido iškilti į paviršių ypatingos rūšies asmenims: avantiuristams, fanatikams, savanaudžiams, žmonėms be sąžinės. Niekas negalėtų taip pamokyti ir leisti susiorientuoti kaip eilė "fotografinių apybraižų", kurias iliustruoti žurnalai plačiai paskleidžia. Jos automatiškai galėtų atskleisti kaikurias mūsų laikų paslaptis — kaikurių šalių, grupių, socialinių klodų. Kaip asmeniniam gyvenime, kaip draugavime, meilėje ar biznyje, — atidus įsižiūrėjimas į žmonių veidus leistų išvengti rimtų klaidų politikoje ir bendroje pasaulio eigoje. Ir gal galėtų pasitarnauti kaip neįsivaizduotos jėgos įrankis, nukreiptas į didelį mus laukiantį uždavinį: gelbėjimą masių — asmenų ir visuomenių — nuo maišto prieš save pačias.

• **Lietuvių Diena muziejuje.** Chicagos Museum of Science and Industry "Christmas Around the World" programų serijoje jau nustatytos datos: Lietuvių Diena bus sekmadienį lapkričio 27 d. Numatomos penkios lietuviškos Kalėdinės programos tą dieną, lietuviška vakarienė Muziejaus restorane; ir, žinoma, pagarsėjusioji lietuviškais šiaudinukais padabinta eglė bus tos dienos žvaigždė.

VERTIMAI IR BENDRŲJŲ PATARNAVIMŲ BIURAS

Moksliškieji ir techniškieji vertimai; vertimai teismuose bei susirašinėjimai su įvairiomis įstaigomis. Notarijaliniai patvirtinimai, privati korespondencija. Egzaminams J.A.V. piliečiui įgyti paruošimas.

Lietuvoje gyvenantiems giminėms į J.A.V. iškviesti valdiškai patvirtintųjų "pakvietimų" paruošimas anglų ir rusų kalbomis ir taip pat "afidavitų" sudarymas.

J.A.V. užsienio pasui bei įvairioms vizoms gauti formalumo atlikimas.

Prašome kreiptis tel. GR. 7-2717 į Voldemarą Getlingą bet kuriuo laiku.

Klijento patogumui, darbas taip pat galės būti paimtas iš namų. (Sk.)

TAUPYKIT TEN, KUR MOKAMAS AUKŠ. DIVIDENDAS

Ant visų taupymo sąskaitų 4½%

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Ant Bonus sąskaitų 5%

4038 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILL.
Phone: LA 3-6719

Kiekviena sąskaita iki $10,000 yra apdrausta Federalinės valdžios Draudimo Įstaigoje.

AUGUST SALDUKAS, Prezidentas

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4¼%

NESA INVESTAVIMO SĄSKAITOS

Mokami nuo vasario 1 d., 1960

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos m. 1 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. ..... 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. ir PENKTAD. ..... 9 v. r. iki 5 p. p.
ŠEŠTAD. .... 9 v. r. iki 12 val. d. Trečiad. uždaryta.

COSMOS PARCEL EXPRESS CORPORATION

(Licensed by INTOURIST)

PASKUBINA JŪSŲ SIUNTINIUS JŪSŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS Į BET KURIĄ SSSR DALĮ.

SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISIUNTIMAS GARANTUOTAS

Gavėjas Nieko Nemoka.

RAŠYKITE AR APLANKYKITE JUMS ARTIMUS SKYRIUS

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Avenue,	Tel.	DI 5-8808
PASSAIC, New Jersey	211 Monroe Street	Tel.	PR 3-0979
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Bldg.)		
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel.	LO 2-1446
PHILADELPHIA 41, Pa.	4925 Old York Rd.	Tel.	DA 4-4401
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel.	TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Milburry St.	Tel.	SW 8-2868
GRAND RAPIDS, Mich.	414 Scribner Av. N.W.	Tel.	GL 8-2256
		arba	GL 8-2006
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel.	VI 1-5355
HAMTRAMCK, Mich.	9350 Jos. Campau	Tel.	TR 3-1666
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel.	BR 8-6966
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel.	FI 6-1571
SPRINGFIELD, Mass.	1716 Main Street	Tel.	RE 2-7163
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel.	PL 6-6766

* Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais

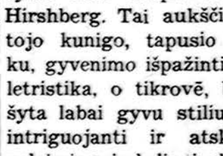

LIETUVIŠKA VALGYKLA
PALANGA
6918 South Western Avenue
Chicago 36, Ill. GRovehill 6-9758
Atdara nuo 6 val. ryto iki 8 val. vak.

TV, RADIJAI, STEREOFONINIAI HI-FI, VOKIŠKI APARATAI TAISYMAS IR PARDAVIMAS
FRANK'S TELEVISION AND RADIO, INC.
3240 South Halsted Street Tel. CA 5-7252

NAUJŲJŲ MADŲ
Kampinės sofos ir kitokie baldai

$99.95 už abi

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Savininkai

ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 West Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmadieniais ir ketvirtadieniais 9-9 val., kitomis dienomis 9-6.
Sekmad. atidaryta nuo 11 iki 5 v. p. p.

VIENOS DARBININKIŠKOS MISIJOS DIENORAŠTIS

J. DAINAUSKAS, Prancūzija

Paryžiuje pasirodė aukščiau nurodytu pavadinimu tikrai sukrečianti knyga. Tai nėra nei žinomojo rašytojo romanas, nei kokių nors sensacingų pergyvenimų atsiminimai, nei filosofiniai ar politiniai svarstymai. Tai "atsiminimai" arba, tikriau sakant, it "laivo dienoraštis", kuriame yra užregistruota paskutiniųjų aštuoniolikos metų Prancūzijos "Mission Ouvriere" kunigų istorija, arba, kitaip tariant, jau pragarsėjusių "kunigų - darbininkų" veikla. Dienyne aprašytos teigiamos ir neigiamos pusės veiklos vienos tokios kunigų grupės Marselyje. Autoriumi tos knygos yra tėvas domininkonas Jacques Loew (Jornal d'une mission ouvriere, 1941-1959). Ją išleido Cerf leidykla Paryžiuje.

Liūdnas vaizdas

Knygoje labai ramiai, be jokių kraštutinumų ir objektyviai nupasakojima problemos visuma. Ji dar labiau išryškina du klausimu: 1) Prancūzijos dechristianizaciją ir 2) Didingumą pasišventimo kunigų, kovojančių su ta dechristianizacija. Knygos autorius metų metus dirbo įvairiausius darbus Marselio uoste, daugiausiai kaip krovikas - dokeris. Dirbo su žinia savo tiesioginio viršininko vyskupo Delay. Loew pateikti duomenys rodo pasibaisėtinai toli nužengusią dechristianizaciją. Kalbėdamas vien apie Marselio darbininkus bei proletariatą, Loew kategoriškai sako, jog jų tarpe tikinčiųjų, geriausiu atveju, yra ne daugiau 2,9 % ir ne daugiau 2,0% jų yra praktikuojantieji katalikai. Gi likusieji, tai žmonės religijos atžvilgiu visiškai abejingi arba net priešiškai nusistatę kunigų bei Bažnyčios atžvilgiu.

Tėvas Loew paduoda labai daug pavyzdžių iš savo pasikalbėjimų ir susidūrimų su Marselio darbininkiškais sluoksniais. Tai žmonės netikį į Dievą ir į pomirtinį gyvenimą. Kartais, po ilgesnio pasikalbėjimo, kai kurie jų nenoriai pripažįsta, jog gal "ten kur tai aukštai ir yra kaž kas". Tačiau tarp to "kaž ko aukštai" ir moralinio kodekso ar gyvenimo dėsnių jie ne tik nemato, bet ir neprisileidžia esant bet ko kio ryšio. Pažiūros į sakramentus esančios dar labiau atitrauktos nuo bet kokio religinio nusistatymo. Krikšto, Pirmosios komunijos, santuokos ar laidotuvių bažnytinės apeigos esančios tik tam, kad suteiktų tiems įvykiams atitinkamą pompą, kad sudarytų progą užimponuoti pažįstamiems, paskui surengti tradicinę puotą, panaudojant tam santaupas, rinktas per labai ilgą laiką ir dideliausiomis pastangomis. Tėvai vaikus atneša krikštyti, nes jaučia prietarinį baimę, kad nekrikštytas vaikas galįs jiems atnešti nelaimę. Jauna mergaitė atsisako eiti prie pirmos komunijos, nes tėvai neišgali jai nupirkti baltos suknelės su mezginiais. Jaunieji prašo juos sutuokti bažnyčioje, nes ceremonijos merijoje, sudarant santuoką, esančios labai trumpos; bažnytinės apeigos tai tam tikras folkloras, tradicija, pompa, akimirka užmiršimo nuolat slegiančio skurdo ir vargo. Daugiau nieko!

Koks tų žmonių nusistatymas Bažnyčios bei kunigų atžvilgiu? Bažnyčia esanti tik turtingiems. Juk ji sukūrusi įvairiais kategorijas santuokų, laidotuvių, kad tuo dar labiau pabrėžtų skirtumus tarp turtuolių ir neturtingųjų; konflikto atveju ji ginanti ne darbininkus, o darbdavius; ji atsitraukė nuo varguomenės ir domisi tik turtingąja buržuazija. Gi kunigai tai žmonės, kurie ypatingu būdu pridengią savo nedarbą.

Troškimas idealų ir komunistai

Tačiau ir išnykus religijos jausmams, nežiūrint į priešišką nusistatymą Bažnyčios atžvilgiu, darbininkų tarpe neišnyko troškimas kokių nors idealų ar idealizmo. Po priedanga cinizmo bei abejingumo jie slepia nusistebėjimą bei pagarbą pasiaukojimui, pasišventimui solidarumui. Tuos jausmus sau panaudoja komunizmas.

Fabriko partinės kuopelės vadovas darbininkų akyse simbolizuoja pasišventimą reikalui, draugiškumą, pagalbą nelaimės atveju. Greta to jis yra tas, kuris paskleidžia geresnio ir labiau teisingo pasaulio viziją. Bet tas partinės kuopelės vadovas, propaguodamas materialistinę doktriną, taipgi prisideda prie dechristianizacijos, visiško atitolimo nuo Bažnyčios.

Taip atrodo Prancūzijos darbininkų pasaulis, kuris privedė prie to, kad Prancūzija pasidarė misijų kraštas. Prieš tai misionieriai vykdavo į Indoneziją, Kongo bei Japoniją. Šiandieną, Prancūzijos misionieriams jų veiklos sritis yra čia pat, už poros žingsnių. Netikinčioji Azija, tai nėra plotai tarp Uralo bei Vladivostoko; ji yra Marselio, Paryžiaus, Lyono priemiesčiuose, Šiaurės Prancūzijos pramonės centruose!

Kunigai — darbininkai

Didysis Prancūzų misionierius, tėvas Lebbe, kuris beveik visą gyvenimą praleido Kinuose, teigė, jog sėkmingai pastorizacijai kinų tarpe ir atvertimui jų į katalikybę, reikalinga, kad katalikų Bažnyčia taptų "kiniška". Tam tikslui jis išmoko laisvai kalbėti kiniškai, užsiaugino plaukus, apsigyveno su kiniečiais ir rengėsi taip pat kaip ir jie. Tą patį padarė ir kunigai - darbininkai. Jie pakeitė sutanas į kombinezonus, apsigyveno darbininkų kvartaluose ir pradėjo vesti bendrą gyvenimą su savo draugais. Tėvas Loew 12 metų buvo dokeriu Marselio uoste. Trys kiti kunigai dirbo fabrikuose. Nuolatinis, betarpiškas, paremtas draugyste kontaktas tų kunigų su darbininkais, kuriems jie (kunigai) jau nustojo būti buržuazijos atstovais ir pasidarė tokiais pat, paprastais, taip pat sunkiai dirbančiais žmonėmis labai greitai davė teigiamus vaisius. Aplink kunigus - darbininkus pradėjo organizuotis grupė asmenų, kurie palaipsniui pradėjo suprasti prasmę gyvenimo, paremto tinkamai suprastais religijos dėsniais. Evangelizacija augo, plėtėsi, kunigų - darbininkų įtaka didėjo. Tačiau, drauge su tuo, pradėjo pasireikšti ir daugėti įvairūs klausimai. Pastarosios problemos 1955 metais privedusios, susitarus su Vatikanu, prie laikino sustabdymo kunigų-darbininkų veiklos. Jos sudarė padėtį, kurią spauda išpūtė, priduodama jai sensacijos pobūdį. Kokie gi tačiau tie sunkumai buvo ir kas sudarė jų esmę?

Jų buvo daug. Pavojus sukelti darbininkų tarpe įsitikinimą, jog kunigai skirstosi ar skirstomi į tuos "tikruosius" kombinezonuose ir likusius, kurie tėra paprastais "parazitais". Pavojus lyginti tuos paprastus su nepaprastaisiais, išimtiniais, kurie nereikalauja mokesnių už patarnavimus, laidotuves, kurie savo parapijas išlaiko jų pačių uždirbtais pinigais. Pavojus skirtingų, kur kas griežtesnių reikalavimų, rengiantis priimti sakramentus. Kunigai-darbininkai labiau nenuolaidūs ir griežtesni, net iki tiek, jog gali atsisakyti prileisti prie sakramentų, jei jų manymu "neofito" pasirengimas tiems sakramentams priimti neesąs pakankamas. Tačiau dar ne tame glūdi visos problemos esmė!

Įsipilietinimas darbininkų pasauly

Svarbiausiu sunkumu buvo

Edv. Munch Metalo graviūra

nustatymas ribų tokiai padėčiai, kurią galima būtų pavadinti natūralizacija, arba tikriau sakant darbininkų pasaulio "pilietybės" priėmimas iš kunigų pusės. Įsitraukimas į darbininkų "pasaulį" rišasi su pareigomis. Norint daryti įtakos į darbininkus, nepakanka iškrauti laivus uostuose, dirbti prie stakių, nešioti plytas prie statybos. Reikia suprasti darbo pasaulio galvosena, dalintis jojo rūpesčiais, kovoti dėl jo siekių realizacijos. Norint gauti pasitikėjimą, reikalinga ne tik dalyvauti profesinių sąjungų darbe, bet ir ginti darbininkų interesus prieš valstybę bei darbdavius, demonstruoti, streikuoti — kai kiti streikuoja. Čia ir iškyla svarbiausia problema. Kur yra riba, kuri daro tai, kad kunigas tam tikru momentu nustoja būti darbininku ir tampa tik kunigu? Tokiu būdu galima turėti įtakos, nebūnant pakaltinamu priklausymu buržuazijai ir drauge kuo toliau stovint nuo politinės kovos?

Tų sunkenybių kai kurie kunigai nepajėgė nugalėti. Atsirado tokių, kurie, persiėmę iki gilumos darbininkų likimu, pareiškė, jog jų svarbiausias uždavinys yra siekimas pagerinti tų dirbančiųjų buklę ir, kadangi, sakė, kapitalistinė santvarka neleidžia realizuoti tokių pagerinimų, reikia ją nuversti! Tik pasiekus tą laimėjimą ir atsiradus kitoms gyvenimo sąlygoms pradėsime evangelizaciją darbininkų tarpe. Nuo tokio galvojimo iki visiško perėjimo į komunistų eiles buvo tik vienas žingsnis. Gi to žingsnio padarymas, kunigų-darbininkų ilgų metų darbą, pilną pasišventimo, labai lengvai pavirstą apkaltinimu, nes tada kunigai vieton įkvėpti darbininkams krikščionybės dvasią, patys sukomunistėtų. Užtat, pasišventimo idealo vardan, laikinai ir buvo sustabdyta kunigų - darbininkų veikla.

Dabar, po trejų metų, kunigai-darbininkai vėl pradėjo savo darbą. Darbą jie dabar pradėjo kiek kitokia forma, šarvuoti visos problemos analize. Marselyje jie dabar sudaro uždarą misijų grupę, kuri dirba ne fabrikuose, bet pas save namuose. Jie turi nuolatinius kontaktus su darbininkais, tačiau tie kontaktai jau negresia įtrauk kimu į politinę veiklą. Gi patys kunigai perėjo specialų apmokymą politinių, ekonominių ir socialinių klausimų srityje. Žino kur yra jų veikimo ribos. Baigdamas savo knygą, tėvas Loew tiki, jog šį kartą veikimo ribos nebus peržengtos. Sargyboje jų stovi supratimas misionierių vaidmens civilizuotų kraštų viduje.

Masių kontrolė

Belgijos Luovaine einąs "Annales des Droit et de Sciences Politique" skelbia straipsnį apie masių kontrolę Sovietų Sąjungoje. Sako, pagal Lenino teoriją, komunizmo negalima sukurti be stiprios ir sėkmingos kontrolės, kuri turi reikštis miglotu "masių akylumu". Praktikoje šis akylumas siekta vykdyti per dvi įstaigi: valstybinę kontrolę ir prokuratūrą. Abi jau gyvuoja 40 metų, bet praktikoje jos ne masių akylumo įrankis, tik biurokratinės įstaigos. Diktatūra, pradedant 1957 metais, siekia jas pakelti sumanumu ir skaičiais. Prokuratūra įkurta vien saugoti, kad nebūtų laužoma konstitucija ir įstatymai, bet praktikoje painiojasi su valstybine kontrole. Valdančioji partija, pastebėdamas, kaip kaikuriais atvejais pasišiausdavo ir kontroliuojamieji ir kontroliuotojai, bandydavo nukaltinti tai prokuratūrą, tai kontrolę. Aspkritai, dalykai neina, kaip Leninas teorijoj numatė. (V.)

Partija ir tautybė

Madison, Wis. leidžiamas "American Political Science Review" skelbia W. S. Hachetto straipsnį "Some Observations on Membership of the Communist Party of the Soviet Union". Sako, kai kurios Maskvos pes-kelbtos gyventojų sudėties ir partijos narių skaičių statistikos leidžia pasidaryti kai kurių išvadų bei spėliojimų. Ne rusiškose valstybės dalyse (kaip okupuotame Pabaltijyj ir Ukrainoje) partiečių skaičius žymiai mažesnis negu kitur. Ne rusiškos "respublikos" rodo didelių savitarpio skirtumų, kuomet lygini partiečių skaičius su gyventojų skaičiais. Taip pat didelė nelygybė ir partiečių skaičių didėjime. Galima spręsti, kad Maskva reguliuoja partiečių skaičių ūgį atskirose ne rusiškose respublikose ir nori, kad tie skaičiai greičiau didėtų tose respublikose, kur lyginant su partiečių proporcija ir bendru gyventojų skaičiu Sovietų Sąjungoje, ta proporcija labai žema. Paskelbta Ukrainos statistika aiškiai įrodo, kad 1956 metais, partiečių skaičius šioje respublikoje padidėjo, Tik iš kitur atkelimu kitataučių komunistų. Šalia to, gana žymi dalis partiečių respublikose neprikłauso vietos partinei organizacijai, bet yra nariai specialės komunistų grupės, kurią Maskva tiesioginiai kontroliuoja.

(V.)

RADIO PROGRAMA

Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujoj Anglijoj, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmadieniais nuo 1:30 iki 2:00 val. po pietų. Perduodama: Vėliausių pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdutės pasaka. Programą veda **Steponas J. Minkus.** Biznio reikalais kreiptis į **Baltic Florists — Gėlių bei dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, So. Bostone. Telefonas AN 8-0489.** Ten gaunamas ir Draugas.

VĖSINTUVAI, TELEVIZIJOS
Sąžiningai ir nebragiai taisau
Už patarnavimą vietoje $3.00, už dirbtuvės darbą — $10.00 ir dalys.
Pigios paveikslinės lempos.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV, RADIJAI, HI-FI, VĖSINTUVAI
Pardavimas-taisymas. Sek. uždaryta

Duoną ir įvairias skoningas bulkutes kepa

BRUNO'S KEPYKLA
3339-41 S. Lituanica Avenue
Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčiame į visus artimuosius miestus
Tel. CLiffside 4-6376

ADOMAS VAITKEVIČIUS
Anglių ir Alyvos Patarnavimas
Telef. REpublic 7-5803
Visų rūšių apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
ATSTOVAS
4919 So. Paulina Street
Tel. PRospect 6-7960

PALENGVINTAS SIUNTIMAS
Išmokate per 3 mėn. už prekes, supirktas pas mus. Kviečiame atsilankyti. Pirmoji lietuviška bendrovė J.A.V., siunčianti Jūsų atneštus daiktus į Lietuvą.
PATRIA
GIFT PARCEL CO.
3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
CR 7-2126

SOPHIE BARCUS
RADIJO VALANDA
Visos programos iš WOPA
AM. 1490 Kilocycles FM 102-7 Mc
Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryte. Šeštadienį ir sekmadienį 8:30 iki 9:30 val. ryte.
Vakaruškos pirmadienį 7 val. vak.
Raštinė: 7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill. Telef. HE 4-2413

Budrik Jewelry
Žemos kainos už aukštos rūšies laikrodėlius, deimanto ir aukso žiedus. Urmo kainomis, lengvais išmokėjimais
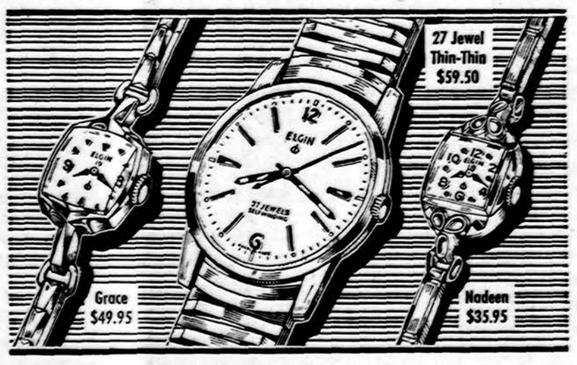

7 akmenų paauksuoti laikrodėliai po $4.95
17 akmenėlių laikrodėliai po $9.95
17 akmen. 14 karatų aukso laikrodėliai po $29.95
Deimantiniai žiedai, vertės $100, už $59.50
Deimantiniai žiedai, vertės $275, už $149.50
Rašomos aukso plunksnos po $2.95
Smith Corona rašomos mašinėlės nupigintos už $39.95
King Edward Silverware 71 gabalai tik už $29.95
Stainless steel šaukštų, peilių, šakučių rinkinys 50 gabalų už $9.95
Blanketai, vertės $6.00, už $3.00
Dacron kaldros, vertės $16.00, už $9.95
Dacron pagalvės po $4.95
Hoover dulkių valytuvai po $29.50
JOS. F. BUDRIK
3241 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.
Telef.: VIctory 2-9542
Atdara 6 dienas savaitėje. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 9 val. vakaro. Budriko radio programos leidžiamos 31 metai WHFC 1450 k. radio stoties sekmadieniais 2:15 val. po pietų.

VADOVĖLIAI LITUANISTINĖMS MOKYKLOMS!
Jau septinti metai kai lietuviškosios mokyklos naudoja žinomo mokytojo A. RINKŪNO vadovėlius. Tai
KREGŽDUTĖ I dalis, elementorius ir pirmieji skaitymai, I—II skyriui. Antroji laida. Kaina $2.00
KREGŽDUTĖ II dalis, skaitymai ir tėvynės pažinimo pradmenys, III ir IV skyriui. Trečioji laida. Kaina $3.00
KREGŽDUTĖ III dalis, skaitymai ir tėvynės pažinimas, V ir VI skyriui, antroji laida (ką tik naujai atspausdinta. Kaina $3.25
Iliustracijos dail. T. Valiaus.
Be to, galima gauti dienynų ir trimestrinių bei baigimo pažymėjimų.
Gaunama Spaudos B-vėj ŽIBURIAI,
914 Dundas St. W., Toronto 3, Ont., Canada
Taip pat gaunama ir pas visus lietuviškos spaudos platintojus.

MOKAM AUKŠTUS DIVIDENDUS ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ!
INDĖLIAI APDRAUSTI IKI $10.000.00
Paskolos ant namų nuo vieno iki dvidešimties metų — lengvais mėnesiniais atmokėjimais.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sect'y LA 3-8248
VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak. Trečiadieniais uždaryta

PERKRAUSTYMAI - MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Dėl artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai:

ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas FRontier 6-1882

1909 1960
Taupyk Stipriausioje
CHICAGOS TAUPYMO BENDROVĖJE
Turtas — $75,000,000.00
Atsargos Fondos $6,500,000.00
Justin Mackiewich, Chairman of the Board
Justin Mackiewich Jr., President
FREE PARKING
STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: VIrginia 7-1141
VALANDOS: Kasdien, įskaitant šešt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

APIE ŽMOGAUS KILMĘ

Dr. J. MAČERNIS, Argentina

Laikau pravartu ir lietuviškai pakartoti keletą minčių iš spausdinamos ispaniškai mano knygos, kurioje išrodoma Einsteino, Heisenbergo ir kitų relatyvistų klaidos.

Pirmiausiai, toje knygoje parodau, jog ir rimti matematikai kartais mėgsta pažaisti formulėmis, o paskiau, įsitraukę į tą žaidimą, pradeda užmiršti, jog tų formulių pagrinde yra ne tikras realybės pastebėjimas, o arbitraliai žaidimo tikslu pasirinktoji aptartis. Ir štai dabar esame akivaizdoje įsisiubavusio azartiško "logiško žaidimo", kuris graso pakirsti pagrindus bet kokiai patikimybei. Viskas stengiamasi padaryti reliatyvu. Mokslus einantysis jaunimas lengvai pasiduoda šiai taip kenksmingai sugestijai, iš kurios daugelis nebesugeba išsilaisvinti ir subrendusiame savo amžiuje. Prie tokių priklausė ir 1955 m. Š. Amerikoje miręs žinomas prancūzų paleantropologas Pierre Teilhard de Chardin. Jis priėmė už tikrą tiesą madoje esantį reliatyvizmą ir to reliativyzmo vedamas parašė keletą knygų, kurios ispaniškoje laidoje vadinasi "El grupo zoologico humano" 1957, "La aparicion del hombre" 1958 ir kitos. Beskaitant tas knygas net ir labai įsitikinusiam katalikui pradeda rodytis, kad Dievas nutolsta nuo mūsų ir kad žmogaus vertė darosi labai problematiška. Ir labai gaila, kad tokių knygų platinimui susikūrė įtakingas tarptautinis komitetas iš mokslininkų - reliatyvistų". Geresnio sąjungininko komunistai negalėjo laukti.

Dėl tose knygose ir dalinai dėl kaikurių minčių skelbiamų lietuvių spaudoj, štai keletas pastabų.

Žaidimas bilijonais metų

Pirmiausiai, dėl žaidimo bilijonais metų. Reikia žinoti, jog radioaktyvųjų medžiagų griuvimo laiko nustatymas nėra lengvas dalykas ir negali buti tikslus, nes iš palyginti labai trumpo stebėjimo ekstrapoliacijos keliu peršokstama į milijardus metų. Pasiremiant tuo griuvimo greičiu prieš pora dešimčių metų žemės amžius buvo apskaičiuojamas esąs 1500 - 1800 milijonų metų, T. Trimakas paduoda 3000 milijonų, o viena rusų komisija neseniai apskaičiavo tą amžių esant 4600 milijonų metų. Aišku, jog niekas tikrai nežino, kaip sena yramūsų žemė ar visas medžiaginis pasaulis.

Dabar dėl tariamojo pasaulio plėtimosi iš vieno centro. Jeigu manyti, kad spektro bruožų pasistūmėjimas į raudonąją pusę priklauso tik nuo šviesos šaltinio tolinimosi nuo mūsų, išeitų kad kaikurios galaksijos, (milijonai saulių) lekia su fantastiškų 80.000 km/sek. greičių. Tačiau šitą manymą reikia atidėti į fantazijų rinkinį, nes dabar jau aiškiai žinoma, jog ir šviesos spindulys — fotonas — turi masę ir todėl, lėkdamas per erdves, turi atlikti darbą prieš gravitacijos jėgą, delei ko jo energija, reiškia jo vibravimo frekvencija, mažėja, jis darosi "raudonesnis". Eidamas tuo supratimu rusas Suvorov neseniai padarė atitinkamus apskaičiavimus, iš kurių gavo vidutinį medžiagos tankumą intersteliarėse erdvėse sutinkantį su kitokiais būdais gautais rezultatais. Tad iš tariamojo pasaulio plėtimosi padarytosios išvados apie pasaulio amžių neturi vertės.

Jeigu jau su palyginti tikslaus fizikos mokslu daviniais reikia būti atsargiam, tad ką bekalbėti apie paleantropologiją, kuri teturi palyginti labai maža patirtinės medžiagos ir susideda veik išimtinai iš daugiau ar mažiau tiespanašių spėliojimų.

Išmintis ar chaosas organizuoja pasaulį?

De Chardin, norėdamas būti "modernišku" tai yra reliatyvistu, prileidžia, kad pasaulį organizuoja ne Dievo išmintis, o chaotiškas, azartiškas medžiagos dalelių žaidimas, suimamas tik į tikimybių skaičiavimo ir statistikos formules. Jis net smerkia tuos biologus, kurie gyvių išsivystyme mato p'aningumą, tikslingumą. Apie gyvybės atsiradimą jis rašo (La apariticon del hombre, p. 196): "Palikta pati sau medžiaga, turėdama pakankamai laiko, per ilgą ir universalų azartišką žaidimą rodo tendencijos sudaryti kaskart vis sudėtingesnius junginius, kurie tuo pat laiku pasireiškia besą kaskart vis labiau apgobti sąmonės. Šitas dvilypis sujungtas judėjimas fizinio susibūrimo ir centralizacijos ar psichinio susikaupimo vieną kartą prasidėjęs tęsiasi, darosi vis greitesnis ir plačiasi kiek tik galima".

Kiek tai liečia šitą pagrindinį de Chardin tvirtinimą, čia prie jo negaliu sustoti, nes kituose savo raštuose plačiau išrodau, jog tikimybių apskaičiavimą tegalima taikyti tik pasauliui, kur viskas yra griežtai determinuota.

Kitoje vietoje de Chardin tvirtina, kad ir junginiuose mažesnės komplikacijos negu "virus" esama sąmonės, tačiau tokiame mažame laipsnyje, kad mes to negalime pastebėti. Pvz. pusl. 366 rašo: "Dėka dėsnio "sudėtingumas — sąmonė" galime sakyti, jog kiekvienoje korpuskulėje esama dviejų veikimo lygmenų: viename aukšte tangencialiai veikia fizikocheminės korpuskulės jėgos palaikydamos jos sudėtingumą ir jos santykį su visomis kitomis universo korpuskulėmis; kitas veikimo būdas — radialis — eina tiesiog nuo vienos sąmonės į kita ir žmogaus aukštumoje pasireiškia įvairiais psichiniais pavidalais..."

Tikrai jau šitas de Chardin tvirtinimas nėra gudresnis uz Einsteino ar Minkauskio tvirtinimą buk erdvė ir laikas esą ekvivalentiški. Prileisdamas, kad medžiaga yra sąmoninga, de Chardin turėtų prileisti ir keturkampio apskritimo ekzistenciją, nes šitos dvi figūros bent abidvi yra erdvingos, tuo tarpu gi žinome su visiška evidencija, kad medžiaga yra iš esmės erdvinga, o sąmonė yra esminiai neerdvinga.

Žmogaus atsiradimas

Kas liečia tiesioginį žmogaus atsiradimą, de Chardin rašo (El grupo zoologico humano, p. 86 ir toliau): "Žmogaus atsiradimas yra panaši mutacija kaip ir visos kitos gyvių pasaulyje". Jo nuomone, žmogaus atsiradimo problema suvedama į progresyvų gyvių pasaulį smegenų išsivystymą. Kadangi, jo nuomone, sąmonė ir mintijimas yra smegenų organizacijos išdava, tad, kad atsirastų pirmasis žmogus, pakako kad kuriame nors "primate", gal kosminių spindulių įtakoje, įvyktų mažas genų persigrupavimas ar koksai laimingas naujas neuronų susijungimas smegenyse. Chardin nepavargsta vis bekartodamas "cerebracijos" svarbą, užmiršdamas, kad cerebracijos, t. y. smegenų dydžio, ugdyme mus pralenkia smegenų svorio su kūno svorio santykiu. Jeigu inteligencija būtų proporcinga smegenų svoriui, tad žmogus teturėtų būti 2 - 3 kartus gudresnis už bezdžionę.

Evoliucija

Dabartiniam gamtininkui nebėra jokios abejonės, jog gyvių pasauly esama evoliucijos, esama staigių pasikeitimų — mutacijų, ir jam atrodo labai tiespanašu, jog ir žmogaus kūną Dievas paruošė lėto evoliucijos keliu. Bet kad gyvulys virstų

Daugpilis. Iliustracija K. Stalšano knygos apie lie uvių ir latvių rytinių sričių likimą.

žmogumi, tam nepakanka kokių laimingų neuronų susijungimų ar pakitėjimu genų susigrupavime. Žmoguje susitinka du iš esmės skirtingi pasauliai: dvasinis ir medžiaginis. Dievui teko sukurti žmogaus sielą tiesioginiu kūrybos aktu, ir tai taip sukurtai sielai patiekti kaip įrankį eventualiai per evoliuciją paruoštąjį kūną.

Kaip tai įvyko, to nega'ėjo žinoti nei patsai Adomas, nei, juo labiau, dabartiniai paleantropologai. Joksai žomgus nebuvo to akto liudininkas. Tačiau Dievas panorėjo daug ką apreikšti savo mažiesiems vaikams — žmonėms, tarp kitko ir būdą, kaip Jis veikia. Šv. Jonas rašo: Per Jį, Dievo Žodį, viskas tapo sukurta iš to, kas yra sukurta... Ir tas Dievo Žodis tapo žmogumi ir gyveno bei veikė tarp mūsų.

Kaip Viešpats veikia

Ir štai kaip Jis veikia: paprašytas per vestuves vyno, Jis neįsakė kokiems akmenims virsti gėralu, bet liepė pripildyti indus skystimu — vandeniu ir tą vandenį savo visagaliu žodžiu pavertė į **gerą** vyną. Norėdamas tyruose pamaitinti žmonių minias, Jis neįsakė tyrų smėliui virsti organiniu mais tu, bet paėmė trupučiuką jau paruoštos organinės medžiagos — kelius gabaliukus duonos ir savo visagaliu žodžiu vienu momentu tą medžiagą padaugino, ir be abejo Jo pagamintoji duona bei žuvis **geros.**

Panašiai, kada prieš kiek tukstančius metų Jis panoro paversti kokį gyvulį žmogumi, Jis pagamino momentaliai **gerą, tobulą žmogų.** Jam **gaila** žmonių minios ir Jis rūpinasi, kad jie — **nusidėjeliai** — neišalktų.

Tad ir galima bent iš tolo prileisti mintį, kad sukurdamas gerą, tobulą žmogų Jam nebūtų būvę gaila pasiūsti jį į gyvuliškas gyvenimo sąlygas, į vargingą badaujantį skurdimą kokiame tamsiame urve? Ne, Dievas aprūpina kiekvieną gyvį visa tuo, kas jam reikalinga. Jis papuošia laukų gėles ir dosniai maitina paukštelius, kurie nei sėja, nei piauna. Tad nėra ne mažiausios abejonės, kad ir savo mylimiausiam tvariniui — žmogui, **kol jis buvo doras,** suteikė labai žmoniškas gyvenimo sąlygas, kas trumpai pasakoma žodžiu "rojus". Į urvus lysti žmogui teko tik tada, kada jis nusigręžė nuo Dievo.

Išeitų perdaug ilgas straipsnis, jeigu panorėčiau paanalizuoti problemas, kurios iškyla ryšium su Pitekantropų, Sinantropų ir kitų į žmogų kiek panašių gyvių liekanų radimu. Tai numatai padaryti ruošiamoje ispaniškoje knygoje.

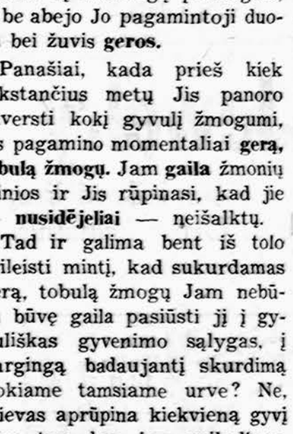

Livonijos vyskupas Albertas I (1198-1229), Rygos miesto (pilies) įkūrėjas.

Genezės knyga

Kristus pažadėjo ne'eisti, kad pragaro galybės nuveiktų Jo sukurtąją Bažnyčią. Tačiau tas pažadas negarantuoja, kad kaikurie Bažnyčios nariai daugiau ar mažiau nepasiduotų tų pragaro galybių vedamai mistifikacijai. Man atrodo, jog iš dalies dėlei šios reliatyvistų daromos mistifikacijos kai - kas dabar ima aiškinti šv. Raštą labai mažinant jo vertę. Jeigu dabar toki Teresė Neumanaitė ar kiti stigmatizuotieji gauna pažvelgti į praeities įvykius, kodėl Šventraščio autoriams Dievas nebūtų galėjęs suteikti panašią malonę? Labai lengva prileisti, kad Genezės autoriui Dievas pirma parodė bendrą vaizdą, kaip Jis sukūrė dangų ir žemę. Paskiau seka eilė vizitų to, kaip vyko žemės rutulio vystymasis. Pirma jis matė, žiūrėdamas nuo žemės, kad tirštą tamsi migla dengė visą žemę: reikia atsiminti, jog tebesant karštai žemei tada veik visas vandenynų vanduo buvo garų stovy.

Su laiku žiūrint nuo žemės pradėjo švisti — žemei vėstant garų sluoksnis pradėjo mažėti, o esant saulei tada karštesnei ir per tirštą migla jau pradėjo prasiskverbti kiek šviesos. Tai buvo pirmoji diena. Antrojoj dienoj — antrojoj vizijoje žemė jau tiek atvėso, kad vietoje miglos jau susidarė debesys atsiskyrę nuo žemės paviršiaus, įvyko vandenų atsiskyrimas žemės paviršiuje ir aukštai debesyse. Žemei toliau vėstant — kontinentai pradėjo išnerti ir vizionieriaus akis galėjo pastebėti, kaip, esant aukštai temperatūrai, gausiam kiekiui angliarūkšties ir pakankamai prasimušant šviesai per vis dar tirštus debesis, ta žemė apsidengė augalais. Tai trečioji diena. Pagaliau žemė tiek atvėsta, kad debesų sluoksnis prasiskleidžia ir vizionierius, nuo žemės pamato saulę, mėnulį ir žvaigždes, ir jam nėra jokios abejonės, jog ir tuos kūnus Dievas sutvėrė. Jis savo jog tai buvo ketvirtoji diena. Pagaliau aiškioje dienos šviesoje autorius mato visur ant žemės ir vandenyse beknibždant visokius gyvius, ir tai pavadina penktąja diena.

Mano manymu, dabartinis mokslas ne tik nepaneigia Genezės pasakojimo, bet atvirkščiai parodo, jog tikrai jos autorius buvo Dievo įkvėptas, nes savo natūraliu protu jis tada dar negalėjo žinoti, kaip vystėsi žemė.

Bravoras pilve

Su vienu japonų Ohishi buvo tokia istorija. Jis niekad negerdavo svaigiųjų gėralų, o dažnai būdavo girtas. Todėl daug ką stebino, kad ir negeria, o girtas! Užvalgo duonos ir bulvių ir jau girtutėlis, ant kojų nepastovi.

Kai Ohishi turėjo 19 metų, buvo susisiekimo nelaimėj sunkiai sužeistas, ypač jo pilvas. Daktarai užlopė pilvą, ir jis visiškai pasveiko. Bet kada Ohishi ėmė dirbti prie griovių kasimo, pradėdavo jam svaigti galva, kai tik užvalgydavo duonos ar bulvių. Jis toks būdavo girtas, kad dažnai nebenulaikydavo galvos. Draugai įtarinėjo jį, kad jis pasislėpęs pasigeria.

Antrojo Pasaulinio karo metu gydytojai pripažino, kad jis visiškai sveikas ir tinka kariauti. Bet karininkai dažnai bardavo jį už girtavimą. Jo draugai ir čia visur ieškodavo paslėptos degtinės, nes jie manė, kad jis pasislėpęs pasigeria.

Po karo jis bandė vengti to maisto, nuo kurio pasidarydavo girtas. Jis jau buvo vedęs ir turėjo ketvertą vaikų. Galop ir šeima nusprendė, kad jis yra slaptas girtuoklis. Tačiau visą paslaptį išaiškino Hokkardo universiteto ligoninė. Dr Takada ėmė tirti skilvio sultis, o mikrobio'ogams tada paaiškėjo, kad Ohishi skilvyje yra įsiveisęs grybas "Candida albicans", kuris labai greit vykdo fermentaciją — gamina alkoholį. Šis grybas kartais įsitaiso žmogaus pilve, bet nebūna toks veiklus. Ohishi grybas buvo susiradęs mažą įdubimą ir iš jo aktyviai veikė. Gydytojas vaistais išvarė iš pilvo "bravorą", ir japonas liko visiškai blaivus. Duonos ir bulvių prisivalgęs nepasigerdavo.

Nobelio laureatės autobiografija

Nors jau kiek anksčiau pasirodžiusi, bet susilaukusi keletos laidų, amerikietės Nobelio laureatės Pearl Buck autobiografija "My Several Worlds" verta perskaityti, ypač kad jos kišėninės laidos kaina labai prieinama — tik 50 ct. Labai sodriu stiliumi autorė pasakoja savo gyvenimo eigą ir kartu plačiai apžvelgia Kinijos papročius, gyvenimo būdą, politinę raidą nuo Manchu dinastijos iki komunistų įsigalėjimo. Gabiai pravedama paralelė su Amerikos gyvenimu. Autorė nuo mažų dienų augusi Kinijoje ir gerai pažįsta Azijos bei Vakarų pasaulio gyvenimą, papročius, tautų filosofiją, vidaus kovas ir revoliucijas. Pearl Buck nepaskęsta moteriškuose asmeniškumuose, nors ir jų gausiai duoda, padarydama veikalą intriguojančiu, bet įstengia duoti paskutiniųjų laikų kultūros, civilizacijos — politinės raidos palyginimaja istorija, įdomią ir savo turiniu ir savo talentinga literatūrine forma. Galima nesutikti su kaikuriomis jos mintimis, pvz. apie šventųjų relikvijų garbinimą, apie moterystės problemas ir kt., tačiau kad veikalas yra aukštos literatūrinės vertės, reikia pripažinti.

Geriausio vyro vedybinės dorybės ir meilumas yra tik smulkmenos, palyginus su tuo moters pasiaukojančiu švelnumu.

— **B. Goltz**

JŪS GALITE PASITIKETI DAKTARO PARAŠYTO RECEPTO TIKSLIU IŠPILDYMU, KAI KREIPIATĖS Į MŪSŲ VAISTINĘ.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sekmingai veikia. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių, vėliausiai išrastų.

Kviečiame ir Jus duoti mums išpildyti Jums daktaro prirašytą receptą ir įsitikinsite, kad mūsų vaistai švieži ir kainos labai prieinamos.

DARGIS VAISTINĖ
CHARLES DARGIS,
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel HEmlock 4-6050

Švietimo reforma sukliudys bendrai kultūrai?

Vokietijoj leidžiamas "Europa Archyv" skelbia D. A. Loeberio staripsnį "Die Sowjetische Erziehungsreform 1958 in ihnen politische Bedeutung", kur manoma, kad įvestoji mokyklų reforma praktikoje priverčia jaunuolį pasirinkti gyvenimo profesiją pirm negu jis sulaukia 17 metus. Be to, pradinis - vidurinis mokslas pailginamas vieneriais metais ir jaunuolis priverčiamas dvejus ar trejus metus praleisti "praktikos darbuose". Politikos požiūriu, reforma siekia rimtai sukontroliuoti jaunimo švietimą ir sykiu išgyvendinti prarają tarp rankų ir proto darbų, siekiant išvengti susidarymo skirtingo inteligentų luomo. Išsilavinusių darbininkų stoka pramonei bei ūkiui, taip pat, gal vaidino rolę. Esama ir rizikos, kad bendroji visuomenės apšvieta nukentės. Sovietų spaudoje pasirodė nuogąstavimai dėl ateities ryšium su tuo.

(V.)

Visi Pittsburgho lietuviai
KLAUSO IR REMIA
Pittsburgh'o Lietuvių Katalikų Radijo Programą
vadovaujama —
Lietuvos Vyčių Pittsburghe
JI TRANSLIUOJAMA
IŠ STIPRIOS IR GALINGOS
WLOA
RADIJO STOTIES BRADDOCKE
Kiekvieną sekmadienį nuo 1:30 iki 2:00 val. p. p.
Visais reikalais kreipkitės šiuo adresu: Lithuanian Catholic Hour, Radijo Station WLOA, Braddock, Pennsylvania.

GERA ŽINIA ŽMONĖMS KURIE SIUNČIA PINIGUS ARBA SIUNTINIUS Į LIETUVĄ
10 RUBLIŲ (NE 4) už vieną dolerį
Dabar mes jau išmokėsim Siunčiant pinigus per mūsų banką į LIETUVĄ
Pristatymas garantuotas ir gausite kvitą su jūsų giminių parašu. Daug kas anksčiau siųsdavę siuntinius dabar siunčia pinigus. Dėl pilnesnių informacijų rašykite arba skambinkite
AMALGAMATED BANK
111 S. Dearborn Street
Telephone FRanklin 2-4100
Member Federal Deposit Insurance Corporation
Chicago 90, Ill.

BENDRAS APDRAUDIMAS
Automobilių, ligoninėje buvimas, gaisro, gyvybės, bendras atsakomybės (Liability) ir kt.
E. A. KLINE
175 West Jackson Blvd., CHICAGO 4, ILL.
WEbster 9-4380
Namų tel. LInden 4-6104

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Nuolat augančio skaičiaus mūsų klientų patogumui,
MŪSŲ ĮMONĖ,
veikianti pagal betarpinę sutartį su Inturistu nuo 1947 m.,
PERSIKĖLĖ Į ŽYMIAI ERDVESNĘ PATALPĄ
to pačio pastato 19-me aukšte.
Čia Jūs rasite didžiausią pasirinkimą reikalingų siuntiniams sudaryti daiktų.
ĮVAIRIAUSIŲ PREKIŲ
Užeikite ir įsitikinsite vietoje.
Reikalaukite mūsų katalogą.
Klientų automašinos naudojasi nemokama vieta garaže.
Phone: WA 2-9354
CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 S. State St. Chicago 4, Ill.

California Beauty Salon
2751 W. 71st St. Tel. Hemlock 4-0271
SPECIALIAI
Kerpami natūraliai garbanuoti plaukai. Individualiai pritaikomas plaukų sušukavimas, Silver blonding, Švelnūs, natūraliai atrodantys pusmetiniai.
Antrad., trečiad. ir šešt. iki 5 val. vakaro
Ketvirt. ir penkt. iki 9 val. vakaro.
Pirmadieniais uždaryta.
BARBARA ROGO, Savin.

NAUJAI ATIDARYTA MODERNIŠKŲ BALDŲ KRAUTUVĖ
MARQUETTE FURNITURE CO.
Antanas Peškys ir E. V. Žukauskas, savininkai
6222 South Western Ave. (prie 63-čios)
Chicago 36, Ill. Telef. PRospect 8-8526
Baldai: VALGOMIESIEMS; MIEGAMIESIEMS; SALIONAMS. LEMPOS * MATRACAI * SOFOS * FOTELIAI * STALIUKAI * MIEGAMOS SOFOS * VĖSINTUVAI * VOKIŠKI RADIO APARATAI SU PATEFONU IR BE ir kt.
Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 6 v. vak. Pirm. ir Ketv. nuo 9 v. r. iki 9 val. vak. ir sekmad. nuo 2 val. p. p. iki 6 v. vak.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

SOVIETŲ JAUNIMAS DVASINIAI NERIMAUJA

VIT. ŠIRVYDAS, Norton, Ut.

Sovietų Sąjungą lankąs "Wall Street Journal" bendradarbis praneša:

Diktatūra, rodos, susirūpinusi savo jaunuomenės dvasine tuštuma, kurią puoselėja oficialioji bedievybė ir žemas kultūrinis meno vertybių supratimas. Tat leista "atoslūgio" ir kitokių šūkių kalėjui, rašytojui Ilijai Ehrenburgui komsomolo organe rašyti: "Žmogaus dvasios aukštis priklauso nuo jo visuomeninių idealų, pasaulio pažinojimo, ankštų santykių su meno pasauliu ir didele kultūros meile. Neužtenka žmogų pasodinti į puikų namą, išpuoštą visokiais moderniniais patogumais, vėliausiu radiju ir televizija, minkšta kėde ir apstumu nedarbingo laisvo laiko."

Ehrenburgas šitokią išvadą padaręs ,perskaitęs Leningrado mokytojų seminarijos studentės Ninos laišką, kuri sakosi turėjusi nutraukti sužieduotuves su inžinieriu Jurgiu, nes šis neįvertinąs aukštesnių gyvenimo dalykų, net sudraudęs motiną jį lankyti ir nutraukęs santykius su draugų, kuris "sulepšėjo" ir nebenorėjo toliau žygiuoti savo profesijoje. Nina rašiusi:

"Sykį Jurgiui skaičiau Bloko eilėraštį. Jis klausė nerimaudamas ir pareiškė, tai kvaili ir iš mados išėję dalykai. Sako, mes dabar gyvename kitą amžių. Sykį pasiūliau lankyti Ermitažo muziejų. Trumpai atsakė jau lankęs ir nieko įdomaus neradęs. Jurgis puikus ir gabus inžinierius, bet gyvenime kitkuo ir nesirūpina. Tokia stoka bendrojo kultūrinio išsilavinimo mane nesykį verkti privertė ir galiausiai turėjau sužiedotuves su juo nutraukti".

Ehrenburgo straipsnis, matyti, turėjo tikslo paskatinti komsomolo jaunimą atsiliepti. Redakcijon pasipylė laiškai. Vieni stovėjo su Nina, kiti su Jurgiu. Nina, matyti, Dostojevskio ir kitų rašytojų paryškintas pagrindinesnis rusu tipas: jausmų žmogus, mylįs meną ir augštus idealus, žmogus ne praktikas. Jurgis gi kalba už "naują sovietinį žmogų" — darbo žmogų, praktiką, kuriam tik gamyba rūpi. Amerikoje tai būtų lygi kovai tarp mūsų "eggheads" ir "technochats".

Didžioji atsiliepimų dauguma pritarė Ninai. Tai įdomu. Tiesa, buvo ir Jurgio pritarėjų. Inžinierius Poletajevas, pavyzdžiui, klostė: "Bachas ir Blokas, aišku, nusenę dalykai ir mūsų naujam gyvenimui vargu betinka. Palyginkime Niną, kuri viešai pasisakoja savo jausmus bei ašaras su Jurgiu, teturinčiu vieną aiškų, suprantamą gyvenimo tikslą — būti geriausiu savo šakoje inžinierium. Kuris šių tipų, taip žmogus ir kovotojas, mūsų visuomenei naudingesni? Man atrodo, atsakąs vienas — Jurgis!"

"Žali barščiai!" — jam atkirto statybininkas iš Čeliabinsko. Bendrą kultūrą paniekoje laikąs Jurgis teirodąs savo dvasios skurdą. Leninas, sako, buvęs tūkstantį kartų išmintingesnis negu Jurgis ir daug visuomenei nudirbo, tačiau brangino Tolstojaus skaitymą ir Bacho Appassionata sonatos klausymą. Filosofijos studentas Kovalzonas rašė: "Jei mūsų visuomenę sudarys vien "biznieriški" tipai, mes pavirsime Amerika, kuri vien biznį garbina. Tai būtų neimanoma!"

Inžinierius Leonidovas, savo laišku, matyti, siekia rasti vidurio kelią. Sako, visuomenė aiškiai specializuojasi ir skirstosi siaurokais specialistų sluoksniais. Tarp mokslo ir meno atsiranda gili praraja. Sako: "Todėl inžinieriai pasijunta nesmagūs būryje kur kalbama apie literatūrą ir meną. Bet kodėl niekas mūsų menininkų nebara dėl jų nemokšiškumo technikoje ir moksluose?" Kultūra, sako, privalanti turėti vietos sovietų visuomenėje. "Tegul astronautai ateityje, į erdvę keliaudami, kišēnėse pasiims po tomelį eilėraščių."

Siekdama tikybą, su jos per amžius sukrautais idealais bei grožiu, iš kuriamojo "naujojo" sovietų žmogaus širdies išrauti, diktatūra ne ką teturi jos vieton pasiūlyti. Kur rasti dvasinių vertybių materialistiškai auklėjamam jaunimui? Ehrenburgo straipsnis komsomolo organe susilaukė per tūkstančio atsiliepimų. Juos apibendrindamas Ilija sako: "Socializmo ir erdvės amžius būtinai išplėtos ir žmogaus dvasią". Bet kur, kaip ir kokiu pagrindu — nepasako, tik teigia, nenorįs (kaip Pasternakas) grįžti prie Dievo ir krikščionybės.

Sintetinis chlorofilas

Atomo suskaldymas ir sintetinis chlorofilas yra dideli mokslo laimėjimai. Sintetinis chlorofilas mokslininkams pasisekė tik po dvidešimt metų kruopštaus darbo. Chlorofilas yra saulės energijos transformatorius: anglies dvideginis, kaip galutinis organinių junginių degimo produktas, ir vanduo saulės energijos dėka chlorofile susijungia ir tuo būdu pasigamina cukrus, krakmolas, baltymai ir riebalai. Šitą procesą atlieka žalieji augalai.

Muencheno Universiteto profesorius Strell ir bulgarų tautybės dr. Kalojanoff surado kelią į sintetinį chlorofilą. A. Harvard Universiteto profesorius Woodward beveik tuo pačiu laiku pagamino sintetinį chlorofilą B. Suradimas kelių į sintetinį chlorofilą yra nemažesnis mokslo laimėjimas kaip atomo suskaldymas. Sintetinis chlorofilas tarnaus tik žmonių gerovei. Tuo tarpu atominė energiją, galėdama būti žmonijos palaima, dabar surado rimtą sunaikinimo grėsmę. Atominį amžių atidarė atominės bombos. Sintetinis chlorofilas yra naujas maisto produktų gamybos kelias. Dabar susidaro milžiniškos galimybės: sintetinis chlorofilas prisidės prie maisto gerybių padidinimo. Fritz Haber prieš keliasdešimt metų surado kelią į sintetinį amoniaką. Amoniakas gaminamas iš oro azoto ir vandenilio. Oro azotas per amoniaką įvedamas į junginius, kuriais gali pasinaudoti augalai. Amoniakas dabar yra modernaus žemės ūkio beveik visas pagrindas: be dirbtinių trąšų žemės ūkis būtų labai skurdus. Sintetinis chlorofilas atidaro kelią oro anglies dvideginį jungti su vandeniu ir taip gaminti maisto medžiagas. Tą privilegiją ligšiol turėjo tik žalieji augalai. Žmogus vis daugiau artinasi prie kosminių paslapčių.

Mokslą ta pačia kryptimi stumia įvairios šalys. Tą rodo sintetinio chlorofilo atradimas. Parengiamuosius atradimus į sintetinį chlorofilą padarė vokiečių prof. Nobelio premijos laureatas Warburg ir amerikietis dr. Burk. Sintetinis chlorofilas gali sukurti milžinišką maisto gaminių pramonę. **V. L.**

Nervingiems orinis žadintuvas

Nervingus žmones blogai veikia laikrodžio žadintojo netikėtas čirškimas. Jie smarkiai išsigąsta, šoka iš lovos. Dabar jau Europoje yra sugalvota ir kai kur Vokietijoje vykusi laikrodžio - žadintuvo pakaita. Elektrinį ventiliatorių sujungia su laikrodžiu: norima valanda ventiliatorius ima veikti, kurio veikimas kas kart vis intensyvėja ir net smarkiau įmigusius prižadina iš miego.

E. Marčiulionienė Žvakidė (keramika)

BERATIS VAGONAS ATEITIES SUSISIEKIMUI

Kelionė tarp miestų, esančių atstume kelių šimtų mylių vienas nuo kito, turi trukumų ir reikalauja pagerinimo. Nors lėktuvai skrenda greit, tačiau tenta sugaišti daug brangaus laiko nuvykimui į aerodromą ir iš jo, o be to jie yra mažiau saugūs už kitas susisiekimo priemones. Gi kelionė traukiniu ar automobiliu atima daug valandu, nes jų greitis neprašoka 80 mylių per valandą. Todėl intensyviai ieškoma naujų susisiekimo būdų, kurie būtų greitesni ir saugūs.

Fordo Motorų Bendrovė yra išradusi ir pagaminusi modelį beračio vagono, pavadinto "levacar", kuris yra tyrimo ir tobulinimo stadijoje. Tos bendrovės inžinieriai Haynes ir Jay skaitė referatą apie "levacar" Amerikos Mechanikos Inžinierių susirinkime ir Aviacijos konferencijoje. Jų samprotavimus čia suglaustai pateikiame skaitytojams.

"Levacar" neturi ratų ir todėl jį galima pavadinti beračiu vagonu. Jis turi atramas arba "padus", kuriais jis remiasi ant specialių bėgių. Suspausto oro srovė, paduota į "padus", iškelią visą vagoną colio dalį virš bėgių tokiu būdu, kad vagonas kabo ore virš bėgių, neliesdamas nei bėgių, nei žemės. Lėktuvo tipo variklis suteikia jėgą, stumiančią vagoną pirmyn, kurs juda be trinties, nugalėdamas tik oro pasipriešinimą. Tas pats variklis gali sukti ir kompresorių suspausto oro gamybai. "Levacar" slysta suspausto oro sluoksniu virš bėgių, arba, kitaip sakant, jis lekia kaip lėktuvas nekeisdamas savo atstumo nuo bėgių. Beračio vagono greitis sieks tarp 200 ir 500 mylių per valandą. Jis judės švelniai, netarškėdamas ir nekratydamas. Judėdamas prie pat žemės, jis bus daug saugesnis už orlaivius, nes motoro sugedimo atveju jis sustos, praslydęs tam tikrą atstumą be jokio pavojaus keleiviams. Suspausto oro atsargos pakaks dar trumpam laikui iki vagono sustojimo, o jei net suspausto oro srovė ir staigiai nutrūktų, vagonas, nusmukęs ant bėgių, pračiuožtų ant jų pilno greičio iki sustojimo 2 mylias. "Padai" nuo trinties apsidėvėtų ir juos tektų pakeisti, tačiau keleiviai paliktų saugūs. "Padai" visiškai susidėvi tik nuo 7 mylių slidimo bėgiais. Beratis vagonas negali nušokti nuo bėgių, nes tam tikras "padų" skaičius apsupa bėgius. Ar šis išradimas prigis, parodys netolima ateitis.

V. Petraitis

Kengurų medžioklė

200 milijonų kengurų yra skaitlingiausia Australijos gyvulių rūšis. Australija turi tik 10 mil. žmonių. Bet avių skaičius tikrai yra didelis: 140 mil. kralikai pralenkia ir avių skaičių: 750 mil. Kengura yra sterblinis gyvulys. Kenguriukas, vos tik gimęs, prilygsta bitės didumui. Motina jį įsimeta į sterblę ir 8 mėnesius maitina savo pienu.

Kengura suėda dvigubai daugiau maisto kaip avis. Avių savininkai jų nemėgsta, ypač ten, kur trūksta lietaus. Medžioklė jų skaičių gerokai sumažina. Kengurų medžioklė geriausiai sekasi naktį iš automobilio. Automobilio prožektorius apšviečia krūmus, ir medžiotojas į dvi šviesias kenguros akeles paleidžia taiklų šūvį.

Kengurų mėsą noriai perka Tolimųjų Rytų gyventojai, be to, amerikiečiai ir Europos gyventojai. Vien vokiečiai šiais metais nupirko 2000 tonų skanios kengurienos. Kengurų mėsa priklauso prie brangesnių mėsos rūšių. Australijos kengurų eksportas dabar labai pakilo. Atėjo tokia mada. Vienas Australijos mėsos firmos atstovas šitaip pasakė: "Australai tik dabar atrado, kokia skani kenguriena". **(V. L.)**

Ginčas del polio skiepu

Penktasis tarptautinis Polio kongresas įvyko Kopenhagoje šiais metais. Tarp Rytų ir Vakarų mokslininkų kilo ginčas del skiepų vartojimo. Vakarų mokslininkai daugiau pasisako už Dr. Salko skiepus, Rytų mokslininkai didesni pasitikėjimą rodo ruso Dr. Sabin serumui, kuris turi gyvų virusų. Amerika, Švedija ir Danija pasiekusios gerų rezultatų su Salko serumu. Sovietai giria Sabino serumą.

Dr. Tschumakow, Maskvos Polio Instituto bendradarbis, sakosi, kad Sabino serumas daba gaminamas tablečių formoje. Tschumakowas išsiėmė iš kišeniaus dėžutę polio tablečių ir konferencijos metu pradėjo kramtyti. Esą Rusija pagamino 250 mil. tokiu tablečių. Tablečių gavo 80 mil. Rusijos gyventojų. Salko skiepų suteikta tik 7 mil. **(V. L.)**

Priejuostė prieš pavojingus spindulius

Išrasta ypatinga priejuostė, pavadinta "exapron", kuri apsaugo nuo ypatingų spindulių asmenis, turinčius reikalo su peršvietimais rentgeno spinduliais. Ta priejuostė bus naudinga dantistams ir jų pacientams. Išrado Radiation Hazard Control Co., Ft. Atkinson, Wis.

Gražių gražiausios akys ir gražių gražiausios lūpos nesudaro gėlės, jei pro jas nepasireiškia siela.

Gėlės — tai žemės šypsena ir džiaugsmo, kad ją Dievas sukūrė ir didiems dalykams paskyrė.

— **M. Pečkauskaitė**

- **Inž. J. Jodelė** Pirmame Tarptautiniame Elektroninės Srovės Simpoziume įvykusiame Colorado Universitete, skaitė mokslinį pranešimą tolimosios erdvės tyrinėjimo problemomis. Inž. Jodelė dirba Jet Propulsion Laboratorijose, esančiose prie Kalifornijos Universiteto, Pasadenoje, Calif.

- **Prof. dr. V. Pavilanis**, sugrįžęs iš mokslinės kelionės po Europą, jau laikė paskaitą Kanados ir JAV veterinorių suvažiavime. Europoje dalyvavo poliomelito kongrese Kopenhagoje, lankė Paryžiaus, Stockholmo, Oslo ir kitų vietų mokslines įstaigas.

EDVARDAS SAUNORIS — GĖLININKAS
Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuvėms, bet ir gėles sodinti ir puošti kapus Jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

TROOST-PACHANKIS MONUMENTS
6819-21 So. Western
All Phones GR 6-3745
John W. Pachankis-Patch, Vice-President
C. Vitkauskas-Vitkus, District Manager
GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS
— o —
Atdara kasdien ir sekm. nuo 9 v. ryto iki 5 p.p.

DIDŽIAUSIA IR MODERNIŠKIAUSIA PAMINKLŲ DIRBTUVĖ CHICAGOJE
Pirkite tiesiog iš gamintojo ir sutaupysite!
John Savickas Monuments
11849 So. Kedzie Avenue, Chicago 43, Ill
Jūsų pasirinkimui di džiausias rinkinys gatavų pavyzdžių.
Dėl susitarimo (appointment) galite pašaukti kiekvienu laiku. Telefonai: PR 8-2632 arba BE 3-4718
Atdara kasdien ir sekmadieniais nuo 8 val. ryto iki 5 val. vak.

MOVING
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063
R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda

Naujus ir vart. automobilius parduoda
TONY BALAS — HE 4-8200
TONY PIET PONTIAC
6617 S. Western, Chicago 36, Ill

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Ambalansų patarnavimas dieną ir naktį
Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dayse ir tuojau patarnausime.
SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
718 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th AVE. OLympic 2-5245 ir TOwnhall 3-9687

Moterų GYVENIMAS

Redaguoja ST. SEMĖNIENĖ, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CLiffside 4-5665; VI 7-0618

MOTERŲ BALSO GALINGUMAS

P. P. ČINIKAS, MIC., Milwaukee, Wisconsin

Šiais metais rugpiūčio mėnesį suėjo lygiai 40 metų, kai JAV konstitucijoje buvo prirašytas 19-tas paragrafas ir moterys gavo teisę balsuoti. Ligi to laiko per daugelį metų moterys vedė dideles kovas, kad ta teisė būtų joms pripažinta. Pagaliau moterims buvo pripažinta teisė, kuri priklausė joms nuo J. Valstybių įkūrimo.

Sufražistės, kurios vadovavo vajams, iškėlė įvairius klausimus tuo atžvilgiu, o šiuo laiku matosi, kad tas jų balsas yra labai galingas, bet ne ta prasme, kaip jos buvo numačiusios.

Vyrų įtekmė moterų balsavime

Kai moterys ragino visą kraštą, kad duotų joms teisę balsuoti su vyrais, jos spėliojo, jog jos galės būti atskira grupė ir galės pravesti tai, kas joms labiausiai patinka.

Jos manė, kad galės apvalyti valdžią, panaikinti karus, sutvarkyti smuklių reikalą ir net sustabdyti prostituciją.

Keturiasdešimts metų praslinko ir visi tie reikalai dar lieka nesutvarkyti, o jų balsas, kuris yra taip galingas šiame krašte, nepajėgė tų visų reformų pravesti. Sufražistės galvojo, kad jos bus lyg kokia atskira partija, kuri galės lengvai nusverti ar į vieną pusę ar į kitą.

Šiais metais, kaip ir visados bus daugiau moterų balsuotojų negu vyrų, žinovai pranašauja, kad net keli milijonai moterų daugiau balsuos. Neturėtų būti tokios didelės persvaros, bet vyrai sunkiau renkasi į balsavimo vietas. Gal jie nejaučia atsakomybės, o gal tai įvyksta dėl nerangumo. Visvien faktas lieka faktu, kad proporcionaliai vyrų mažiau pasinaudoja balsavimo teise. Jei moterys būtų vieningos, jos galėtų pravesti visus numatytus ar pageidaujamus įstatymus.

Moterys nesudarė savo partijos, bet prisijungė prie esamų demokratų ir respublikonų partijų. Ir kas svarbiausia, jos pasidarė tų partijų darbščiosios rankos, atliekančios juodąjį darbą įvairių kandidatų vajų pravedime. Yra žinoma, kad jos sunkiau dirba vajuose, jei joms patinka kandidatų asmenybė ar išvaizda. Vyrų įtekmė moterų gyvenime vis pasilieka tokia pat stipri, kaip buvo per amžius.

Svarbu reikalo supratimas

Kadangi moterų balsas yra toks stiprus ir svarbus, kandidatai vajų metu visad taiko kaikurias kalbas ir pažadus į moteris. Jiems svarbu, kad didelė dalis moterų balsuotų už juos.

Nors moterys yra tokios galingos balsavimo vietovėse, jos visvien nėra pravedusios nors vieną ar kitą moterį į aukštąsias valdžios vietas. Per praeitus keturiasdešimts metų nei viena moteris nėra net kandidatavusi į tas aukštąsias vietas Amerikos valdžioje. Jos yra kongrese ir senate, bet jų skaičius yra toks mažas, kad nesudaro didesnės reikšmės.

Visi pripažįsta, kad moters balsas yra labai svarbus ir galingas, bet yra žinovų, kurie mano, kad pati moters asmenybė jas nugali ir tokiu būdu jos neprasimuša į priekį. Jos perdaug galvoja apie moteriškus dalykus: kaip panaikinti protines ligas, prostituciją ir t. t. Tokie dalykai yra joms arčiau prie širdies. O jos turėtų daugiau žiūrėti į užsienio reikalus.

Moteris turi pažinti partijas ir kandidatus

Balsuojanti moteris turėtų daugiau svarstyti kandidatų įsitikinimus, pažinti aiškiai partijų skirtingumą, ir įvertinti įvairių klausimų svarbumą. Tai nereiškia, kad visi vyrai visad taip svarsto prieš balsuojant, bet svarbu, kad moteris būtų gerai susipažinus su svarstomais klausimais. Mūsų manymu, moteris greičiau balsuos pagal reikalo svarbumą ir teisingumą, negu vyras. Dažnai vyrai laikosi grynai partijos, ar ji būtų gerai nusistačiusi visuose klausimuose ar ne.

Visi pripažįsta, kad moterys nesilaiko vienos ar kitos partijos visuose rinkimuose, bet svyruoja į vieną ar kitą pusę pagal reikalą. Dėlto labai svarbu, kad geriau susipažintų su kandidatais ir jų įsitikinimais visuose klausimuose. Didžiosios jėgos turi būti gerai panaudotos.

OBUOLIAI IR JŲ SULTYS

STEF. STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Obuoliai labai sveika valgyti. Gydytojai pataria mažiems vaikams nuolat duoti obuolių, nes mūsų krašte, Lietuvoje, obuoliai yra vieni iš patvariausių vaisių. Pradedant ankstybaisiais (vasariniais) ir baigiant žieminiais obuoliais — visi jie turi gerų dietinių ir svarbių gydomų savybių. Obuoliai yra vieni iš maistingiausių mūsų krašto vaisių. Jie turi daug lengvai virškinamo cukraus — fruktozės bei glukozės. Tuo tarpu apelsinuose pusę turimo cukraus sudaro chaharozė. Žinoma, juo obolys šviežesnis, juo maistingesnis. Tyrimai parodė, kad ilgai išlaikytuose obuoliuose vitaminai mažėja, o per žiemą išlaikytuose obuoliuose vitaminų visai neberandama. Nuskinti obuoliai, nors ir gerose patalpose laikomi, vistiek tęsia normalias savo gyvybės funkcijas. Jie kvepuoja ir todėl mažėja cukringumas, rūkštingumas — atsiranda pašaliniai degimo procesai. Todėl obuoliai, bestovėdami, prinoksta — pasidaro miltingi, sausi. Veikiant fermentams, dalis pektino virsta metilo alkoholiu, o vėliau atšto rūkštimi.

Sulčių gamyba

Tad kaip matome, išlaikyti obuoliai, nors ir nepakeitę išorinės išvaizdos, skonio atžvilgiu visiškai pasikeičia. Laikui bėgant imta galvoti, kaip ir kokiu būdu išlaikyti obuoliuose esančius vitaminus. Pereita prie obuolių sulčių gamybos. Bendrai paėmus, bet kokių vaisių sulčių gamyba gana vėlokai išsivystė. Agronomų apskaičiavimu pirmieji bandimai daryti prieš šešiasdešint metų. Tiesa, vaisių sultys šiek tiek ir senovėje buvo žinomos (vynuogių sultys). Nežinant mikro-gyvūnijos vystimosi formų savybių, nebuvo galima pagaminti patvarių sulčių su naturaliomis žaliavos savybėmis.

Konservavimas

Išsivysčius technikai, gamtos mokslams surasti būdai, kaip išlaikyti ilgesnį laiką sultis, kaip konservuoti. Konservavimo metodai labai išlėto įgyvendintas. Net Pastero mokslišką pagrįstas būdas, kaip kovoti su mikro-organizmais, negreit buvo pritaikytas su'čių gamyboje. Tik XX-ojo šimtmečio pradžioje buvo surasti būdai vaisių sulčių konservavimui. Tada vaisių sulčių gamyba visose šalyse pradėjo smarkiai vystytis. Pradėta tobulinti vaisių sulčių išlaikymo metodai. Įvairioms gamybos problemoms spręsti buvo šaukiami tarptautiniai kongresai.

Turintiems širdies negalavimus patartina gerti obuolių sultis

Šiandien obuolių sultys pagamintos pagal naujausius technologijos reikalavimus ir prilygsta šviežiems obuoliams. Obuolių sultys yra pranašesnės už išlaikytus obuolius. Todėl au toritetingi žinovai pataria obuolių sultis vartoti diabetikams, sergantiems reumatu, turintiems žarnų katarą. Obuolių savybių, o šarminės reakcijos sultys turi ir dezinfekuojančių ir kraują valančių savybių, kas veikia prieš kraujagyslių sukalkėjimą. Todėl turintiems šir dies negalavimus patariama gerti obuolių sultis.

Obuolių sulčių gerosios savybės

Obuolių sultys raminančiai veikia nervus ir atmintį. Sakoma, kad išgerus stiklinę obuolių sulčių, tuoj pagerėja savijauta — nebejaučiamas nuovargis. Obuolių sultys veikia organizmą labai įvairiai. Sultys, išgertos rytą prieš valgį, palengvina virškinimą; išgertos einant gulti — nuramina nervus ir užtikrina ramų miegą. Geriant valgymo metu, sultys teigiamai veikia medžiagų apykaitą organizme.

Todėl, žinodami obuolių sultis esant nepakeičiamu gaivinančiu ir maistingu gėrimu, imkim vartoti dažniau ir prie kiekvieno valgio. Atpratinsime vaikus nuo "papso" ir užtikrinsime sveiką ir atsparų jų augimą.

Gražiosios Naujojo pasaulio moterys. Patricia McRaney (vidury) — "Miss Mississippi", su dviemis "Miss America", taipgi iš Mississippi, laimėjusios "Miss America" titulą: kairėje Ann Mobley (1959) ir Lynda Lee Mead (1960). Nuotrauka iš Atlantic City gražuolių rinkinio.

KETVIRTOJI MERGAIČIŲ VASAROS STOVYKLA

Į gražiąją Dainavos stovyklą Manchester, Mich., liepos 17 lyg drugeliai suskrido gražus būrys lietuvaičių iš įvairių Amerikos pakraščių linksmai ir lietuviškai praleisti dviejų savaičių laikotarpį Nekaltai Pradėtosios Marijos seselių globoj. Mergaitės suvažiavę džiaugsmo kupinos, savo tėvelių bei giminių lydimos. Greit Dainavoj pasipylė klegesys ir užvirė gyvenimas. Visos tuoj susidraugavo, vieną kitą pamilo ir sudarė vieną didelę lietuvišką šeimą. Visos buvo laimingos turėdamos savo tarpe linksmą ir mielą seselę M. Paulę. Tik gaila, kad seselė M. Paulė, stovyklos vadovė turėjo apleisti stovyklą antrąją savaitę ir išvykti į Putnamą. Vadovės pareigas perėmė seselė M. Bernadeta. Mergaitės ją taip pat pamilo. Stovyklos kapelionas šiais metais buvo tėv. J. Raibužis, SJ., kuris kaip paprastai su humoru skiepijo meilę gėriui ir grožiui.

Mokomės, dainuojam, sportuojam

Lietuvių kalbą ir apie žymesnius mūsų tautos rašytojus stovyklautojas susipažindino mok. A. Banėnienė. Muz. Fausto Strolios ne tik muzikiniai, bet ir pedagoginiai gabumai jaunųjų širdyse skiepijo meilę lietuviškai dainai. Šalia dainų, mergaitės mokėsi tautinių šokių kuriuos mokė Faustas Strolia ir Teresė Stasaitė. Seselė M. Palmira skiepijo meilę rankų darbams. Jei kas susirgdavo, ligoniais rūpindavosi seselė M. Liucija. Su noru ir linksma nuotaika mergaitės kasdien sportuodavo. Sporto valandėles prevedavo Margarita Šileikytė. Kasdien Spyglis vėsindavo ir gaivindavo stovyklautojas, kurias melsvam vandeny benar dant prižiūrėdavo Marytė Meškauskaitė. Mergaites gražiai prižiūrėdavo kasdien pagelbininkės Nijolė Grybauskaitė, Violeta Gižauskaitė, Giedrė Pajorūnaitė, Saulė Buivydaitė, Marytė Gailiušytė, Nijolė Jaškulytė, Virginija Kvederaitė, Boneta Salytė. Stovyklos leidinėlio "Liepsnelės" globėja buvo Ingrida Stasaitė, o pati redakcija susidarė iš stovyklautojų: Daiva Bajorūnaitė — redaktore, padėjėjos — Teresė Prunskytė, Irena Buitkutė, Indrė Damušytė, Rūta Mackevičiūtė. Šių metų vyriausia iš šeimininkių personalo buvo seselė M. Gertrūda.

Pasiruošimai vakarui

Vos saulutei pabėrus savo pirmuosius spindulius Dainavos kalneliuose stovykla kėlėsi naujam dienos darbui ir džiaugsmui. Dienos darbas vyko pagal nustatytą dienotvarkę. Susirikiavusios stovyklautojos stovyklos aikštėj kas ryt pakeldavo vėliavas. Čia suskambėjo Amerikos ir Lietuvos himnams visos rinkdavosi į koplytėlę šv. mišių išklausyti. Pavalgius pus ryčius, prasidėdavo stovyklos darbas. Vykdavo pamokos bei užsiėmimai, maudymasis. Po pietėje sportuodavo, dainuodavo, bet sparčiausiai ruošdavosi vakarinei programai. Vakarinės programos buvo gan įvairios: laužai, linksmavakariai, literatūrinės valandėlės, talentų vakarai, religinė valandėlė, iškilos. Be minėtų vakarų vienas vakaras buvo skirtas ir vadovų talentams pareikšti. Jaunosios turėjo progos stebėti vadovų pasirodymus, ypač daug juoko sukėlė jaunųjų žaidimas "Typu tapu". Gandrus vaizdavo visas stovyklos vadovų ir virtuvės personalas.

Begrimins tik "Liepsnelės"

Metinė šventė, kaip paprastai vyksta paskutinį liepos sekmadienį. Šiais metais šiai šventei buvo pačių stovyklautojų suvaidintas vaizdelis "Rūtų darželis", kurį paruošė muz. Faustas Strolia. Suvažiavo daug svečių iš artimesnių ir tolimesnių vietovių. Mergaitės uniformuotos dalyvavo pamaldose. Mišių metu giedojo J. Markaičio, S. J. "Mišias jauniesiems". Mišias atnašavo svečias iš New Yorko kun. V. Dabušis. Saulėtoj popietėje išsitiesą mergaičių eisena skambant stovyklos dainai. Seselė M. Bernadeta atžygiavo su mergaitėmis į šventės aikštę. Seniūnė Nijolė Grybauskaitė tarė atsisveikinimo žodį stovyklos mergaitėm ir vadovybei. Toliau sekė programa. Mergaitės inscenizavo "Rūtų darželį" kuriame buvo pynė liaudies dainų ir tautinių šokių. Šį vaizdelį žiūrovai su dideliu susidomėjimu priėmė ir jaunom stovyklautojom nepagailėjo katučių.

Taip greit ir prabėgo tos dvi savaitės prie melsvojo Spyglio. Atėjo laikas visoms vėl išsiskirstyti. Tik stovyklos leidinėliai "Liepsneles" dar ilgai primins šias darbo ir džiaugsmo dienas Dainavos slėny. Neveltui visos skirstėsi į namus su viltimi kitais metais vėl pasimatyti Dainavoje.

Ingrida Stasaitė

* * *

Dainuodama laimėjo plaukimą

Penkiolikametė Londono moksleivė pereitą sekmadienį pasiekė tai, ką moterys galingosios Mac Gregoz Škoty giminės siekė, bet niekad nelaimėjo.

Susan Baddeley perplaukė gražųjų Loch Lomond, 24 mylių, visą laiką dainuodama.

Ji tai atliko per 29 val. 40 min.

Kad neužmigtų, plaukdama Susan pagerbė škotus, dainuodama "Loch Lomond".

Jos 47 m. tėvas plaukė šalia jos ir du laiveliai su teisėjais, oficialiais pareigūnais bei jos draugais iš Londono sekė paskui ją. Baigus plaukimą, ji buvo sutikta škotų ant kranto džiaugsmingais šūkiais.

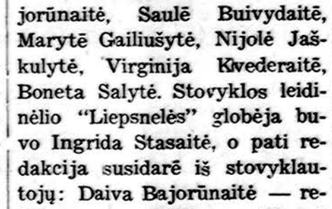

Prahos grašis, XIV—XV amžiuje suvaidinęs didelį vaidmenį. iliustracija J. Kario knygos apie senovės lietuvių pinigus.

Izabelė Motekaitienė

TIKTAI VIEŠNIA

Mažos, mažos dulkelės
Paskyrei man gyvenimą
Tavo Kūrybos krislą — žemę
Padarei dulkei regimą.

Paskyrei Visatos dainų
Posmus dainuoti, šaukti:
O, Viešpatie, kaip čia gražu
Man amžinybės laukti!

Ir garbinu Tave
Malda paskirto džiaugsmo
Pinu į himnus ir skausme
Gijas kančių skaudžiausių.

Ir dulkės poterėliais
Kasdien, kasdien prašau:
— Paliki žemėj mano vėlę
Čia Tavo meilės grožio kaip ugnies Dangaus!

Tačiau —
Įsakęs dulkei jausti žemę,
Tarei,
Kad būsiu čia tiktai viešnia!

Chicago, rugsėjo 1, 1960.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

× **Jadvyga Idanavičiūtė - Pupelienė** gavo daug keramikos dirbinių iš savo giminių iš okupuotos Lietuvos. Servizas alui — didelė bačkutė su bokalais, kuris ten kainavo 3,000 rublių, stambiausia dovana. Gražiai išdirbta keramikos figūra — Eglė, žalčių karalienė, Ilė — lietuvaitė, vazos ir kiti gaminiai.

× **Marija Rudienė** su savo vyru inž. Antanu Rudžiu, vaišingieji, dosnieji Chicagos lietuviai, suruošė vaišes savo rezidencijoje pereitą šeštadienį tuoj po ateitininkų koncerto. Buvo pakviesti: Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas su sūnumi Gabrieliu, prel. Pr. Juras, dvasiškija, artistai, atlikę programą, ateitininkų buv. ir dabartinė vadovybė, Chicagos visuomenės veikėjai ir kiti atvykusieji iš toliau. Ponų Rudžių dukrelė Margarita Ch. Aukšt. Lit. mokyklos mokinė, padėjo svečius vaišinti. Inž A. Rudis buvo pasipuošęs Korp. Kęstutis kepuraite ir juostele. Jis yra minimos korporacijos garbės narys.

× **A. L. R. K. Moterų Sąjunga ruošia Antrąją Moterų Konferenciją** ir bendrą komuniją spalio 2 d. sekmadienį, 10 val. ryto, Jaunimo Centre, 5620 S. Claremont.

Konferencijos tikslas suteikti galimai daugiau žinių bei lavinimosi progų lietuvėms katalikėms, padėti joms pilniau ir inteligentiškiau reikštis visuomeniniame gyvenime ir praturtinti savo asmeninį gyvenimą. Numatomos atskiros sesijos organizacijų pirmininkėms, jaunametėms ir vyresniosioms, dirbančioms merginoms, moterims, motinoms ir kitoms. Sesijose bus aptariami įdomiausi nūdieniai klausimai. Iš konferencijos sesijų bus galima pasisemti davinių geresniam pareigų vykdymui ir inspiracijos uolesnei veiklai savo organizacijose bei Bažnyčiai.

Platesnių informacijų apie programą bus suteikta vėliau. Visos moterys kviečiamos dalyvauti. Moterys gali registruotis iš anksto tel. HE 4-6965. Registracijos mokestis $2.—, dalyvausiančioms vien popietinėse sesijose $1.— Užsiregistruoti ligi rugsėjo 15 d. Būtina žinoti iš anksto dalyvių skaičių, nes reikia užsakyti maistą pusryčiams — priešpiečiams ir t. t.

× **Danutė Lipčiūtė - Augienė,** rašytoja, paskaitininkė ir Chicagos visuomenės veikėja, su šeima praleido atostogas, bevažinėdama po JAV rytines valstybes ir Kanadą. Per porą savaičių ji aplankė Clevelande vyro brolį — inž. Juozą Augustinavičių su šeima; New Yorke: dail. B. Vilkutaitytę - Gedvilienę, dail. P. Kiaulėno našlę arch. Vasę Kiaulėnienę, M. Gybienę, kurios vyras — gydytojas yra psichiatrinėje ligoninėje skyriaus vedėju, ir kitus draugus. Pirmą kartą lankėsi ji pas Seseles Putname, gi New Britain aplankė savo brolį, o Toronte — vyro brolį inž. Petrą, dr. A. Užupienę ir kitas pažįstamas. Montrealyje turėjo malonų susitikimą su savo seserimi, ir jos vaikais, atvykusiais nepersenia usiai iš Lenkijos.

× **Aldona Augustinavičienė** ir vasaros metu dėsto Clevelande kolegijos studentėms prancūzų kalbą. Šioji visuomenės veikėja pasižyminti oratoriniais gabumais ir savo paskaitomis besilankanti įvairiuose JAV miestuose, pereitą savaitgalį praleido su šeima Chicagoje.

× **Dail. Birutė Vilkutaitytė - Gedvilienė,** gyv. New Yorke, energingai darbuojasi ir turi nemažai abstraktinės tapybos kūrybos.

× **Arch. Vasė Kiaulėnienė** mano greitu laiku atidaryti meno galeriją New Yorke — savo mirusiam vyrui dail. Petrui Kiaulėnui pagerbti. Ji pati dirba savo specialybėje — prie miesto išplanavimo.

× **Juzė Nasvytienė,** žinomojo kan. Felikso Kemėšio sesuo, šiemet gerokai sirgėjo plaučių uždegimu ir pleuritu. Po truputį sveiksta ir taisosi savo namuose Clevelande.

× **Dr. Vitalija Giriūnienė,** buv. Katalikų Moterų dr-jos Montrealyje pirm., išlaikė odontologijos egzaminus ir atidarė savo kabinetą. Pereitą savaitę ji lankėsi Chicagoje ir dalyvavo Ateitininkų Jubilėjiniame Kongrese.

Premijuota rašytoja

Danijos Karališkoji Švietimo Taryba pirmą vaikų literatūros premiją paskyrė Karen Plovgaard už apysaką "Sanne", kurioje aprašomas jaunos mergaitės gyvenimas Grenlandijoje. Autorė yra konvertitė į katalikybę. Plačiai žinoma jos parašyta biografija vysk. Niels Stensono, irigi konvertito, danų mokslininko, gyvenusio XVII šimtmety.

Visuomenės opinija

Londone einąs "International Political Science Abstracts" cituoja ruso A. K. Uledovo straipsnį "Obščestvennoje mnenije kak predmet sociologičeskogo izsledovabija" žurnale "Voprosy Filosofii", kuris leidžiamas Maskvoje. Autorius nurodo, kai visuomenės opinija šiuo momentu vaidina vis svarbėjantį vaidmenį kiekvienos visuomenės gyvenime. Ji veikia pasaulį. Kiekvieną kraštą veikia savoji "visuomenės opinija". Autorius pasakoja, kad visuomenės opinija veikianti ir Sovietų Sąjungoje, įtakuodama politiką viešą elgesį, teisę ir ekonomiją. Visuomenės opinijos studijavimo mokslas kilęs Anglijoj. Rusijoj į ją žiūrima ne kaip sociologijos ar psichologijos dalyką, bet politinį. Vienos partijos vairuojama vyriausybė saugo, kad viešoji opinija eitų "sveiku keliu". Autorius neparyškina, kuo šis kelias Sovietų Sąjungoje skiriasi nuo klusnumo vienam diktatoriui.

(V.)

G. Paukštytė Kilimo projektas